

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Marek Krejčí

Vztah dovolání k ústavní stížnosti

Bakalářská práce

Olomouc 2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Vztah dovolání k ústavní stížnosti vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Prostějově dne

Marek Krejčí

Poděkování:

Rád bych poděkoval vedoucímu své bakalářské práce JUDr. Maximu Tomoszkovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, cenné rady a věcné připomínky.

Obsah

<i>Seznam použitých zkratek</i>	6
<i>Úvod</i>	7
1. Institut ústavní stížnosti	9
1.1 Specifikace a právní zakotvení	10
1.1.1 Specifičnost ústavní stížnosti.....	10
1.1.2 Typy ústavních stížností	11
1.1.3 Ústavní stížnost ve vztahu k dovolání	11
1.1.4 Zákonná úprava	12
1.2. Subjekty podávající ústavní stížnost	12
1.2.1 Obecně k podmínkám týkajících se podání stížnosti.....	12
1.2.2 Jednotlivé okruhy subjektů	13
1.2.3 Obligatorní právní zastoupení jako ústavní povinnost	13
1.3. Průběh řízení o ústavní stížnosti	13
1.3.1 Rozhodování jako proces.....	13
1.3.2 Přezkum ústavní stížnosti	15
1.3.3 Subjekty zúčastněné na řízení.....	15
1.3.4 Nález jako pramen práva	16
1.3.5 Rozhodnutí ve formě usnesení.....	17
1.3.6 Odlišné stanovisko soudce.....	17
1.4. Subsidiarita ústavní stížnosti	18
1.4.1 Vztah subsidiarity k rozhodnutí.....	18
1.4.2 Problematika podpůrnosti k dovolání.....	19
1.4.3 Podpůrnost ve vztahu k ostatním procesním prostředkům.....	19
2. Dovolání jako mimořádný opravný prostředek	21
2.1 Pojem dovolání a jeho vymezení	21
2.1.1 Právní definice dovolání a jeho předmět	21
2.1.2 Přípustnost a nepřípustnost dovolání.....	22
2.1.3 Důvod pro podání dovolání	22
2.1.4 Vliv dovolání na ústavní stížnost.....	23
2.2 Lhůta a podmínky pro podání	24
2.2.1 Časový limit určený pro uplatnění.....	24
2.2.2 Povaha lhůt a následky opoždění dovolání.....	25
2.3 Osoby oprávněné podat dovolání	27
2.3.1 Typologie oprávněných subjektů.....	27
2.3.2 Obsahová stránka dovolání.....	27
3. Vztah dovolání k ústavní stížnosti z časového hlediska	29
3.1 Předmět řízení	29
3.1.1 Vymezení podstaty petitu ústavní stížnosti	29
3.2 Průběh řízení	30

3.2.1 Principy soudnictví	30
3.3 Nepřípustnost ústavní stížnosti.....	32
3.3.1 Procesní předpoklady k projednání ústavní stížnosti.....	32
4. Vztah dovolání k ústavní stížnosti z věcného hlediska	35
4.1 Zásada minimalizace zásahů ÚS do systému obecných soudů	35
4.2 Ústavně přijatelný způsob odmítnutí.....	36
4.2.1 Zásady soudního řízení	36
4.3 Odepření přístupu k soudu	37
4.3.1 Charakteristika práva na přístup k soudu.....	37
4.3.2 Právo na přístup k soudu pohledem judikatury	38
4.4 Přípustnost ústavní stížnosti	38
4.4.1 Právní význam stížnosti	38
4.4.2 Posuzování dovolání	39
Závěr	46
Seznam použitých zdrojů.....	48
Abstrakt:.....	52
Abstract:.....	53

Seznam použitých zkratek

ČR – Česká republika

FO – Fyzická osoba

PO – Právnická osoba

PS – Poslanecká sněmovna

NS – Nejvyšší soud České republiky

ÚS – Ústavní soud České republiky

ZÚS – zákon č. 182/1993 Sb., Zákon o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

OSŘ – zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

LZPS – zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

ESLP – Evropský soud pro lidská práva

Úvod

Jako téma bakalářské práce jsem si zvolil vztah dovolání k ústavní stížnosti. Tyto dva právní prostředky jsou chápány jako ochránci práv a svobod. Cílem je vyjasnit význam těchto dvou prostředků v praxi. Ve své práci budu využívat judikaturu ÚS, která se vztahuje na tento vztah. Nejprve se pokusím vylíčit specifičnost ústavní stížnosti, spočívající v omezenosti uplatnění tohoto právního prostředku a mým úkolem bude vymezit případy, ve kterých tuto stížnost lze podat. Rozeberu jednotlivé typy ústavních stížností a uvedu osoby legitimované k uplatnění tohoto prostředku. V této části se budu zamýšlet nad tím, jak by stěžovatel měl úspěšně podat ústavní stížnost, přesněji, jaké podmínky by měl splnit a kterým úskalím by se měl vyhnout. Nastíním vztah ústavní stížnosti k dovolání s důrazem na nutnost vyčerpat dovolání. Úkolem bude objasnit specifičnost ústavního soudního systému v ČR a sdílenou ochranu ústavních práv. Nebude opomenuta ani právní úprava stížnosti, tedy ZÚS. Dále se budu zabývat podmínkami vztahujícími se k podání stížnosti. Zde se pokusím vysvětlit, jak postupovat pro úspěšné splnění těchto podmínek. Moje pozornost se rovněž zaměří na subjekty oprávněné stížnost podat, přesněji uvedu jejich práva a povinnosti. Podstatnou částí kapitoly bude rozhodovací proces týkající se ústavní stížnosti. Tady bude mým záměrem popsat, jak se ÚS podanými stížnostmi zabývá a jakou formou o nich rozhoduje. Na rozhodovací proces bude navazovat specifikace nálezu, jeho rozdělení a závaznost, zároveň uvedu i usnesení, představující další formu rozhodovací činnosti ÚS. Závěrečnou částí první kapitoly bude subsidiarita stížnosti, kde bude mým cílem na konkrétním soudních rozhodnutím nastínit význam tohoto principu.

Druhá část práce se vztahuje k dovolání, přesněji k předmětu, definici a významu tohoto mimořádného opravného prostředku. Pozornost bude věnována především přípustnosti a nepřipustnosti, kde uvedu příklady, ve kterých je možné dovolání uplatnit a ve kterých nikoliv. V další části kapitoly se zaměřím na nutnost splnění zákonných podmínek spojených s podáním dovolání. Úkolem bude vysvětlit praktický vliv novely na vztah ústavní stížnosti a dovolání. Následující část bude pojednávat o rozdělení a povaze lhůt spojených s dovoláním, ve které uvedu konkrétní příklady a možná úskalí těchto lhůt. V části věnované obsahové stránce mimořádného opravného prostředku bude též uvedeno, jak by osoba měla dovolání činit. Závěrečná část druhé kapitoly je věnována osobám podávajícím dovolání a jejich povinnostem s tím spojeným.

Třetí kapitola bakalářské práce se bude nejprve zabývat podstatou petitu ústavní stížnosti. Pokusím se vymezit nezbytné údaje, které musí stížnost obsahovat. Zejména

zdůrazním povinnost řádně uvést porušení ústavního práva a vysvětlím, jak toto vymezení v praxi dělá problémy. Dále explicitně uvedu podstatu principu subsidiarity ústavní stížnosti a její dvojí vymezení. Zároveň uvedu význam tohoto principu na rozhodování ÚS. Závěr bude pojednávat o judikatuře týkající se nepřipustnosti stížnosti. Zde bude mým úkolem vybrat nejčastější problémy týkající se odmítnutí stížnosti pro nepřipustnost. Podstatou této kapitoly bude z časového hlediska uvést, jak postupovat v případě, kdy stěžovatel uvažuje o podání ústavní stížnosti.

Závěrečná kapitola se bude zabývat vztahem dovolání k ústavní stížnosti z věcného hlediska. Zde se budu zamýšlet nad tím, jaký význam má odmítnuté dovolání na ústavní stížnost. Uvedu judikáty týkající se omezení přístupu k soudu ze strany NS a vymezení kroků ÚS zabraňujících tomuto omezení. Pokusím se objasnit sdílenou ochranu ústavních práv všemi soudy v ČR a zdůraznit nutnost stěžovatele efektivně vyčerpat všechny právní prostředky, tedy řádně vymezit porušení ústavního práva u všech soudních instancí. Závěrem se budu věnovat úskalím spojených s neuvedením porušení ústavního práva v dovolání a jeho právními následky.

1. Institut ústavní stížnosti

Ústavní stížnost je velmi důležitý právní institut, který slouží k ochraně ústavně zaručených základních práv a svobod.¹ „Stěžovatelem je jakákoliv fyzická a právnická osoba.“² Pokud ovšem byly splněny následující podmínky. Stížnost musí směřovat proti pravomocnému rozhodnutí nebo jinému zásahu, který byl učiněn orgánem veřejné moci. Dále rozhodnutí či zásah orgánu veřejné moci se musí týkat práv a svobod, jež jsou zaručeny ústavou. Poslední nezbytností je vyčerpání procesních prostředků, které zákon poskytuje k ochraně ústavních práv a svobod.³ Domnívám se, že je ponechán široký okruh osob, které mohou své právo stížnost uplatnit, pokud splní dané podmínky, jež považuji za spravedlivé vzhledem k právnímu postavení a významu, které ústavní stížnost představuje.

Specifičnost ústavní stížnosti je v tom, že není další právní prostředek následující po uplatnění řádných a mimořádných opravných prostředků, ani zákonná posloupnost mezi řádnými, mimořádnými opravnými prostředky a ústavní stížností, tedy mezi odvoláním, dovoláním a ústavní stížností. Ústavní stížnost slouží proti porušení základních práv a svobod.⁴

Ústavní stížnosti se dělí do tří typů podle subjektů, které ji podávají. První z nich je ústavní stížnost orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu. Druhý typ ústavní stížnosti se vztahuje k fyzickým a právnickým osobám, které ji mohou využít proti pravomocnému rozhodnutí či jinému zásahu orgánu veřejné moci do ústavních práv a svobod, které jsou ústavně zaručeny, a tudíž i chráněny. Třetím typem je návrh politické strany nebo politického hnutí, který se týká rozhodnutí o rozpuštění či pozastavení činnosti strany nebo hnutí.⁵ Můžeme zde vidět, že pravidla pro podání ústavní stížnosti jsou stanovena určitými kritérii i co se subjektů týče z toho důvodu, že ústavní stížnost je právně kvalifikovaný institut, který s sebou přináší určité požadavky.

¹ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. 4. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. 73 s.

² KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 5. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2016. 734 s.

³ Tamtéž 734 s.

⁴ UHLÍŘ, David. *Jak psát ústavní stížnosti* [online]. epravo.cz, 15. října 2015 [cit. 20. září 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/efocus/jak-psat-ustavni-stiznosti-99300.html>>.

⁵ KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 5. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2016. 731-732 s.

1.1 Specifikace a právní zakotvení

1.1.1 Specifičnost ústavní stížnosti

„Ústavní stížnost je typickým institutem pro specializovaný model ústavního soudnictví, kdy řízení o posouzení ústavnosti zásahu veřejné moci do ústavně zaručeného práva je zahajováno procesním prostředkem speciálně k tomu určeným.“⁶

Specifičnost ústavní stížnosti lze spatřit v různých ohledech. Na jedné straně se promítá tak, že k jejímu podání musí dojít až po vyčerpání ostatních právních prostředků, které český právní řád poskytuje, a na druhé straně je třeba zdůraznit, že ústavní stížnost je aktem svého druhu.⁷ Znamená to tedy, že pro podání ústavní stížnosti se musí splnit zákonné podmínky a zároveň je třeba vzít na vědomí, že ústavní stížnost, respektive ÚS, není součástí obecných soudů. Ústavní stížnost je tedy speciální prostředek chránící ústavně zaručená práva a svobody, chrání tudíž ústavnost, nikoliv zákonnost.

Další důležitou věcí týkající se ústavní stížnosti je, že se jejím podáním nepřerušuje předešlé pravomocné rozhodnutí, které vydal orgán veřejné moci.⁸ Stížnost lze tedy chápat jako ochránce daného rozhodnutí, změnit ho lze pouze ve výjimečných, zákonem stanovených situacích.

Specifičnost, kterou ústavní stížnost obsahuje, je její vázanost na čas. Ústavní stížnost lze podat v zákonně stanovené lhůtě, jež činí dva měsíce od doručení rozhodnutí týkající ho se posledního procesního prostředku poskytnutého ze zákona.⁹

ÚS má pravomoc rozhodnout o předběžném opatření zavazujícím orgány veřejné moci, aby nepokračovaly v činnosti, která je předmětem ústavní stížnosti. Jedná se o případy, ve kterých ÚS rozhoduje o odvrácení hrozící vážné škody či újmy.¹⁰

Ústavní stížnost lze vnímat i jako poslední naději v případě, že se právnická či fyzická osoba domnívá, že bylo porušeno její právo, které je chráněno ústavou. Lhůta pro podání stížnosti by mohla být podle mého názoru delší vzhledem k potřebě důkladného promyšlení dané situace. V jistých ohledech lze tuto lhůtu vnímat jako časovou tíseň, která může mít za následek špatné vyhodnocení situace a ukvapené rozhodnutí. Delší lhůta by mohla přinést větší uváženost a možná i změnu názoru na podání.

⁶ BARTOŇ, Michal a kol. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. 121 s.

⁷ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. 4. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. 74 s.

⁸ Tamtéž 74 s.

⁹ Tamtéž 117 s.

¹⁰ aktuální znění: zákon č. 182/1993 Sb., zákon o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

Existuje možnost, že v určitých případech může náklady spojené se zastoupením zaplatit stát. Jestliže stěžovatel nemá dostatek finančních prostředků na zaplacení právního zastoupení, soudce zpravodaj má možnost na návrh stěžovatele, který byl podán před prvním ústním jednáním, rozhodnout o úplném nebo částečném zaplacení nákladů státem. S touto možností jsou spojené podmínky, které je nutné splnit. Nejprve soudce zpravodaj zjišťuje, zda ústavní stížnost nebyla odmítnuta a poté přihlédne k osobním a majetkovým poměrům stěžovatele.¹¹

1.1.2 Typy ústavních stížností

Osoby legitimované k podání stížnosti jsou fyzické a právnické osoby, které z důvodu zásahu orgánu veřejné moci tvrdí, že došlo k porušení základního práva nebo svobody, jež jsou zaručené ústavním pořádkem.¹²

Rozdělení se týká toho, proti komu ústavní stížnost směřuje. Jednak to mohou být soudní orgány, tudíž se napadá soudní rozhodnutí, nebo se týká dalších orgánů veřejné moci a jejich právních aktů. Třetí možností je komunální stížnost orgánů územní samosprávy směřující proti nezákonnému zásahu státu. Zde se jedná o ústavně zaručenou ochranu práva územního samosprávného celku na samosprávu dle Ústavy.¹³

1.1.3 Ústavní stížnost ve vztahu k dovolání

Relevantní informací je, že ústavní soudnictví patří do specializovaného a koncentrovaného typu soudnictví, což se projevuje v přezkumné činnosti, kterou vykonává zvláštní orgán soudního typu, jenž je absolutně oddělen od soustavy soudů obecného typu. Z toho vyplývá zákaz zasahování do soustavy obecných soudů do okamžiku vyčerpání procesních prostředků.¹⁴

Ústavní stížnosti je ve vztahu subsidiarity k dovolání, tedy stížnost může být podána až po vyčerpání všech ostatních prostředků včetně dovolání. V tomto vztahu došlo ke změně na základě novely občanského soudního řádu. Došlo k vydání usnesení ÚS, který se k dané věci vyjádřil. Podle aktuální právní úpravy je dána povinnost vyčerpat před podáním ústavní stížnosti dovolání jakožto mimořádný opravný prostředek. Nicméně pořád platí, že pakliže dojde k odmítnutí dovolání pro nepřipustnost na základě právního uvážení, které je

¹¹ aktuální znění: zákon č. 182/1993 Sb., zákon o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

¹² BARTOŇ, Michal a kol. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. 122 s.

¹³ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Linde, a. s., 2005. 80-83 s.

¹⁴ FOREJTOVÁ, Monika a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014. 87-88 s.

ponecháno příslušnému soudu, lhůta pro podání stížnosti je zachována i ve vztahu k rozhodnutí, které vydal odvolací soud.¹⁵

1.1.4 Zákonná úprava

Právní zakotvení ústavní stížnosti najdeme v ZÚS, který stanovuje i konkrétní podmínky, jejichž splnění je nutné vzhledem k přípustnosti stížnosti. Nutné je uvést, kdo stížnost činí, datum, podpis příslušné osoby a řadu dalších povinností. Součástí návrhu je pravdivé vyličení rozhodujících skutečností, označení důkazů a další náležitosti stanovené zákonem.¹⁶

Zakotvení ústavní stížnosti můžeme spatřit rovněž v Ústavě, přesněji v čl. 87.¹⁷

Je možné říci, že ústavní stížnost je prostředek sloužící k ochraně před neústavním rozhodnutím, a tudíž pravomoc ÚS vůči rozhodnutím ostatních orgánů veřejné moci je presumovaná a pochopitelná. Ve vztahu k ostatním soudním rozhodnutím tvoří ÚS určitý vrchol práva a spravedlnosti.

1.2. Subjekty podávající ústavní stížnost

1.2.1 Obecně k podmínkám týkajících se podání stížnosti

Podání ústavní stížnosti s sebou přináší řadu podmínek, které je potřeba splnit. Kritéria podmínek jsou začleněna do jednotlivých okruhů, z nichž prvním je existence porušení práva nebo svobody garantované ústavou. Zmínit je třeba vyčerpání procesních prostředků. Dalším okruhem je časová vázanost k podání, a to ve lhůtě dvou měsíců. Nutno uvést také povinnost zastoupení v řízení o ústavní stížnosti.¹⁸

Dle mého názoru jsou tyto požadavky kladené na stěžovatele oprávněné, a to z toho důvodu, že ÚS, jak již bylo uvedeno, není součástí obecných soudů. Nachází se tedy v postavení soudní instituce, která se zabývá specifickými záležitostmi, tím mám na mysli kontrolu ústavnosti. Lze tedy předpokládat nutnost jistých povinností, které jsou potřebné, aby Ústavní soud posoudil, zda je daná stížnost oprávněná a bude se jí dále zabývat.

¹⁵ usnesení Ústavního soudu ze dne 28. března 2013, sp. zn. III. ÚS 772/13, body 6-9

¹⁶ aktuální znění: zákon č. 182/1993 Sb., zákon o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ aktuální znění: zákon č. 1/1993 Sb., ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ JANOUŠEK, Roman. *Ústavní stížnost fyzické osoby* [online]. otazkynapravnika.eu.cz, 12. července 2016 [cit. 25. září 2018]. Dostupné na <<https://www.otazkanapravnika.eu/pravni-blog/ustavni-stiznost-fyzicke-osoby>>.

1.2.2 Jednotlivé okruhy subjektů

Ústavní stížnost mohou podat dva okruhy osob. Prvním z nich jsou fyzické osoby a druhým právnické osoby. Oba tyto subjekty podávají stížnost směřující k protiústavním rozhodnutím orgánů veřejné moci. Jsou zde podmínky, které je potřeba splnit. Stížnost musí směřovat proti pravomocnému rozhodnutí či jinému zásahu orgánu veřejné moci, další podmínka se týká zásahu do ústavně zaručených základních práv a svobod. Poslední podmínkou je vyčerpání všech ostatních procesních prostředků.¹⁹

1.2.3 Obligatorní právní zastoupení jako ústavní povinnost

Podle ZÚS osoba v postavení stěžovatele nemůže jednat v řízeních samostatně, neboť je dáno povinné zastoupení advokátem. Tato obligatornost je vázána na hlavní i vedlejší účastníky řízení.²⁰

Problém může nastat v případě, že osoba podá ústavní stížnost a není zastoupena advokátem. Dle praxe vztahující se na rozhodnutí ÚS je ponechána dlouhá lhůta k zajištění advokátního zastoupení. Stěžovatel je vázán povinností poslat ÚS plnou moc týkající se zastoupení v řízení. Náležitostmi jsou podpisy obou subjektů, které jsou ve vztahu k platnosti a uznání ze strany ÚS nutné. Jestliže bude plná moc obsahovat pouze podpis stěžovatele a nikoliv advokáta, bude stížnost odmítnuta.²¹

K důvodnosti a potřebnosti povinného zastoupení se vyjádřil ÚS. Konstatoval tuto nutnost vzhledem k mimořádné náročnosti tohoto řízení a určité právní kvalifikovanosti k uplatňování práv.²²

1.3. Průběh řízení o ústavní stížnosti

1.3.1 Rozhodování jako proces

ÚS je složen z patnácti soudců, kteří rozhodují buď v plénu, nebo v jednotlivých senátech složených ze tří soudců. Plénum je tvořeno všemi soudci a jeho úkolem je rozhodovat v nejzávažnějších, respektive nejpodstatnějších věcech. Rozhodovací pravomoc má i soudce zpravodaj. ÚS může ve věci samé rozhodnout nálezem anebo v ostatních věcech

¹⁹ KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 5. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2016. 734 s.

²⁰ aktuální znění: zákon č. 182/1993 Sb., zákon o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

²¹ usnesení Ústavního soudu ze dne 10. září 2002, sp. zn. I. ÚS 270/02

²² usnesení Ústavního soudu ze dne 5. září 2007, sp. zn. II. ÚS 2126/07

usnesením. Pravomoc k vydání nálezu je svěřena pouze senátu nebo plénu, zatímco usnesení může v zákonem taxativně stanovených důvodech vydat i soudce zpravodaj.²³

Rozhodování o ústavní stížnosti je složitý proces, který v sobě zahrnuje řadu dílčích úkolů. Tento proces začíná již samotným podáním stížnosti k ÚS, který se jím musí zabývat. Daný úkol má na starosti soudce zpravodaj, který je pověřen k tomu, aby zhodnotil podanou stížnost. Jeho úkolem je zvážit, jestli stížnost splňuje dané náležitosti a pokud jsou náležitosti v pořádku, ÚS se bude stížností meritorně zabývat. Soudce zpravodaj se zaměřuje na lhůty, vyčerpanost opravných prostředků, zastoupení právním zástupcem, a především na opodstatněnost stížnosti. Právě daná opodstatněnost, respektive neopodstatněnost, se často stává důsledkem zjevné nepřipustnosti daného návrhu, tudíž ÚS se věcí nebude meritorně zabývat. Znamená to tedy, že stěžovatel musí přesně vylíčit, které ústavní právo bylo porušeno a v čem spočívá podání stížnosti. V současné době se vyskytují problémy se sepsáním kvalitního dovolání a ústavní stížnosti, které se projevují v ústavněprávní argumentaci.²⁴

Podstatné je uvedení rozdílu mezi nepřipustností a neopodstatněností ústavní stížnosti. Soudce zpravodaj mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků usnesením stížnost odmítne jako nepřipustnou, pokud nejsou splněny požadavky dle § 43 odst. 1 ZÚS. Jedná se o situace, kdy navrhovatel neodstranil vady návrhu ve lhůtě k tomu určené, návrh byl podán po zákonné lhůtě, jde o návrh podaný osobou zjevně neoprávněnou, jedná se o návrh, k jehož projednání ÚS není příslušný, nebo je daný návrh nepřipustný. Zatímco nepřipustnost stížnosti spočívá ve formálním charakteru, neopodstatněnost představuje kvazimeritorní přezkum. Znamená to, že se senát danou věcí zabýval ve věci samé. Jde o řízení ve věci, která vyžaduje meritorní přezkum.²⁵

Ústavní stížnost je nepřipustná za situace, pokud stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky poskytnuté k ochraně jeho práv. Výjimku představují dvě situace. První z nich je, že stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a k podání dojde nejpozději do jednoho roku od skutečnosti, jež je předmětem ústavní stížnosti. Druhá situace se vztahuje k řízení, ve kterém dochází ke značným průtahům a vzniká tím, či může vzniknout osobě značná a neodvratitelná újma.²⁶

²³ KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 5. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2016. 558-559 s.

²⁴ LICHOVNÍK, Tomáš. *Aktuální rozhodování Ústavního soudu* [online]. *pravni prostor.cz*, 21. července 2017 [cit. 26. září 2018]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ustavni-pravo/aktualni-rozhodovani-ustavniho-soudu>>.

²⁵ BARTOŇ, Michal a kol. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. 128-129 s.

²⁶ aktuální znění: zákon č. 182/1993Sb., zákon o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

Lze si všimnout, že požadavky na ústavní stížnost mohou činit některým advokátům problémy. Je však podstatné, podle mého názoru, aby požadavky zůstaly na úrovni ÚS, který představuje vrchol justice a ochránce práv v daných případech.

1.3.2 Přezkum ústavní stížnosti

Stěžovatel podávající stížnost vymezuje rozsah daného přezkumu, to znamená konkrétní zásah ze strany orgánů veřejné moci, kterým se ÚS má zabývat. Je nutné upozornit, že ÚS není vázán zjištěnými skutkovými skutečnostmi učiněnými v předchozím řízení. Má tedy pravomoc rozhodnout, jestli byl učiněn i jiný zásah orgánu veřejné moci než ten, který je vymezen stěžovatelem.

Stěžovatel, jako aktivně legitimovaný subjekt, nese vždy v řízení o ústavní stížnosti břemeno tvrzení, dokazující porušení práva či svobody garantované ústavním pořádkem. Stěžovatel uvede konkrétní ustanovení Ústavy ČR nebo Listiny základních práv a svobod, či mezinárodní smlouvy.

Povinnost stěžovatele spočívá v uvedení skutkového a právního vymezení, kterým uvede porušení ústavnosti. Postavení aktivně legitimovaného subjektu obnáší rovněž povinnost označit konkrétní rozhodnutí konkrétního orgánu a popsat, v čem zásah spočívá.²⁷

Podstatným znakem ústavní stížnosti je její subsidiarita, což se projevuje přezkumem přípustnosti stížnosti. V rozhodovací praxi ÚS došlo k situaci, kdy bylo podáno současně dovolání a ústavní stížnost. V tomto případě by mohlo dojít k porušení právní jistoty, neboť ÚS není oprávněn zasahovat do činnosti soustavy obecných soudů, a k vydání dvou rozdílných rozhodnutí. ÚS tedy tuto stížnost odmítl jako nepřípustnou.²⁸

1.3.3 Subjekty zúčastněné na řízení

Dále je třeba se vyjádřit k účastníkům řízení, kterými jsou stěžovatel, státní orgán nebo jiný orgán veřejné moci, jehož rozhodnutí zasáhlo do zaručených práv a svobod, a proti němuž ústavní stížnost směřuje. V řízení se nacházejí i osoby v postavení vedlejších účastníků. Jedná se o ostatní účastníky, kteří byli součástí řízení, jehož rozhodnutí je předmětem ústavní stížnosti. Součástí ústavní stížnosti může být návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu, dokonce se může týkat jednotlivých ustanovení.²⁹

²⁷ FOREJTOVÁ, Monika a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014. 141-142 s.

²⁸ usnesení Ústavního soudu ze dne 15. ledna 2019, sp. zn. Pl. ÚS 4340/18, body 6-8

²⁹ FILIP, Jan. *Ústavní právo: učební text pro bakalářské studium*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. 144-145 s.

Účastníci řízení mají dle zákona určitá práva. Jedním z nich je právo nahlížet do spisu. Toto právo se týká jak hlavních, tak i vedlejších účastníků. Spis představuje soubor nejdůležitějších dokumentů, které se týkají daného řízení. Výjimku představuje protokol o hlasování, který není přístupný k nahlížení.

Obligatoční stanovení lhůt pro vydání rozhodnutí nenajdeme. Neexistuje žádný časový limit pro vydání rozhodnutí, tudíž záleží na složitosti daného případu. Dle praxe rozhodování o ústavní stížnosti může řízení trvat několik měsíců i let. Průměrná délka řízení v plenárních věcech trvá v průměru pět měsíců, ve věcech senátních je to dvanáct měsíců. Řízení, jež skončí rozhodnutím ve formě nálezu, trvají v průměru třináct měsíců.³⁰

Právo nahlížení do spisu představuje jistě velmi důležitý procesní prostředek, který může sloužit účastníkům pro přehlednost a jasnost řízení, kterého jsou součástí. Osobně toto právo vnímám rovněž jako významný faktor ovlivňující důvěru účastníků v dané řízení.

1.3.4 Nález jako pramen práva

Jestliže ÚS rozhoduje ve věci samé, zabývá se daným problémem stížnosti a rozhoduje ve formě nálezu, který se skládá ze čtyř částí. Jednotlivé části nálezu tvoří hlavička, dále výrok, jenž uvádí, jak ÚS rozhodl o dané věci, zda vyhověl či nevyhověl. ÚS v něm uvádí rozhodující orgán zabývající se danou věcí a jeho složení, dále jsou označeni účastníci řízení, včetně vedlejších účastníků a jejich právních zástupců. Závěrem je rozhodnutí či právní předpis orgánu veřejné moci, proti nimž stížnost směřuje. Ve výrokové části ÚS konstatuje, proč návrhu vyhověl nebo nevyhověl. Nedílnou součástí nálezu je odůvodnění, kde jsou shrnuty skutkové okolnosti a důvody pro rozhodnutí. Závěrečnou fází nálezu je poučení o nemožnosti se odvolat. Nálezy ÚS představují jeden z pramenů práva a jsou právně závazné.³¹

„V českém právním řádu, stejně jako v jakémkoli jiném právním řádu, hrají soudní rozhodnutí významnou roli při dotváření práva. Zvláštní roli zde hrají nálezy Ústavního soudu, který je finálním interpretem ústavy.“³²

Termín nález znamená právní fakt, že došlo ze strany ÚS v meritorním rozhodnutí ke skutečnosti, která se týká nalézacího práva. Nálezy, jakožto rozhodnutí, se vyhláší vždy veřejně, a to jménem republiky. Dále je podstatné zdůraznit osobu, která nález vyhláší.

³⁰ GÖTTINGER, Vlastimil. *Ročenka Ústavního soudu*. Praha: ASTRON studio CZ, a. s., 2017. 55 s.

³¹ USOUD.CZ. *Průvodce řízením o ústavní stížnosti* [online]. Usoud.cz, 1. ledna 2013 [cit. 28. září 2018]. Dostupné na <<https://www.usoud.cz/kdo-muze-podat-ustavni-stiznost/>>.

³² KOSAŘ, David a kol. *Ústavní právo CASEBOOK*. Praha: WoltersKluwer, a. s., 2014. 103 s.

Rozhodující kritérium je to, v kterém orgánu ÚS bylo rozhodnutí vydáno. Může to tedy být předseda ÚS, pokud rozhodnutí vzešlo z pléna, či předseda určitého senátu.³³

Sporná otázka, která se týká řízení před ÚS, je skutečnost, zda je při své rozhodovací činnosti vázán daným petitem, nebo zda může přesáhnout podaný návrh. Z teoretického hlediska by ÚS měl být vázán pouze daným návrhem, v praxi však dochází k překročení daného návrhu.³⁴

1.3.5 Rozhodnutí ve formě usnesení

Pozornost si jistě zaslouží i rozebrání usnesení ÚS. Usnesení si lze představit, jako všechna rozhodnutí, která nejsou rozhodnutím ve věci samé. ÚS zde nevydá rozhodnutí k dané věci, které se stěžovatel domáhal. Pozornost si zasluhuje skutečnost, že přibližně 95 % ústavních stížností je odmítnuto ve formě usnesení.³⁵

Znamená to tedy, že soudce zpravodaj, zabývající se danou stížností, bez přítomnosti účastníků návrh odmítne ve formě usnesení, uskutečňující se mimo ústní jednání. K odmítnutí může dojít i ze strany senátu ÚS, pokud se jedná o návrh zjevně neopodstatněný nebo ze zákonných důvodů.

1.3.6 Odlišné stanovisko soudce

Specialita nacházející se v pravomocích ústavních soudců spočívá v tom, že v situaci nesouhlasu s daným rozhodnutím, na kterém se podíleli, mohou uplatnit právo odlišného stanoviska, které se poznamená do spisu.³⁶

Jako příklad můžeme uvést usnesení ÚS, proti kterému se vyjádřil odlišným stanoviskem soudce Jan Musil. Jednalo se o případ, kdy soudce nesouhlasil s výrokem a odůvodněním usnesení pléna ÚS, vztahujícím se k odložení vykonatelnosti rozhodnutí prezidenta republiky, týkajícího se vyhlášení voleb do PS PČR. Domníval se, že dle ZÚS nejsou splněny podmínky odložení vykonatelnosti rozhodnutí.³⁷

Dle mého názoru je tento nástroj využíván v případech, kdy soudce chce uvést a zdůraznit svůj nesouhlas s daným rozhodnutím a existenci jiného názoru, který zastává.

³³ FOREJTOVÁ, Monika a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014. 100-101 s.

³⁴ Tamtéž 101 s.

³⁵ USOUD.CZ. *Průvodce řízením o ústavní stížnosti* [online]. Usoud.cz, 1. ledna 2013 [cit. 29. září 2018]. Dostupné na <<https://www.usoud.cz/kdo-muze-podat-ustavni-stiznost/>>.

³⁶ AKTUALNE.CZ. *Ústavní soud* [online]. aktualne.cz, 5. srpna 2008 [cit. 30. září 2018]. Dostupné na <<https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/ustavni-soud/r~i:wiki:916/>>.

³⁷ usnesení Ústavního soudu ze dne 1. září 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/09

1.4. Subsidiarita ústavní stížnosti

1.4.1 Vztah subsidiarity k rozhodnutí

Podstatou tohoto vztahu je zásada, která se odráží v principu minimalizace zásahů ÚS do pravomocí jiných orgánů. Podmínka vyčerpanosti nastává až rozhodnutím o dané věci, nikoliv pouhým uplatněním právního prostředku. Je rovněž nutné, aby osoba v každém procesním prostředku uvedla i základní právo, které bylo porušeno.³⁸

Subsidiarita jako zásada je problematická ve vztahu dovolání a ústavní stížnosti, která představuje nástroj k ochraně práv a svobod, neboť závisí na úvaze soudu o přípustnosti dovolání. Nicméně s účinností ustanovení § 75 ZÚS je daný problém řešen. Uvážení o nepřipustnosti je sice ponecháno, avšak pokud dojde k odmítnutí dovolání z důvodu nepřipustnosti, je dána možnost k podání ústavní stížnosti proti předchozím rozhodnutím, a to ve lhůtě dvou měsíců.³⁹

K subsidiaritě ústavní stížnosti se vyjádřil ÚS ve svém usnesení o nepřipustnosti ústavní stížnosti, a to z důvodu, že stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu přísluší podle českého právního řádu. Jedná se o případ, kdy stěžovatel byl neúspěšný u soudu prvního a druhého stupně a z důvodu procesní opatrnosti podal současně dovolání k Nejvyššímu soudu a ústavní stížnosti k ÚS. Jednal tak i proto, aby byla zachována lhůta k podání ústavní stížnosti. Podle novely, která byla provedena ve formě zákona číslo 83/2004, je stanoveno, že ústavní stížnost je nepřipustná, pokud nejsou vyčerpany všechny ostatní prostředky. V případě, že by ÚS rozhodl o ústavní stížnosti dříve než Nejvyšší soud o dovolání, jednalo by se o jasný zásah do pravomocí obecných soudů. Proto došlo pouze k posouzení nepřipustnosti ústavní stížnosti, ale nikoliv k meritornímu rozhodnutí.⁴⁰

Jednoznačně souhlasím s tímto rozhodnutím, neboť se domnívám, že předtím, než někdo přistoupí k ústavní stížnosti, musí zde být určitý počet rozhodnutí a s tím spojený proces před obecnými soudy. Je třeba, aby každý soud ze soustavy obecných soudů mohl případ posoudit a rozhodnout podle svého uvážení. Teprve v případě, že by se osoba i po daných rozhodnutích domnívala, že byla porušena její ústavní práva, může se obrátit na ÚS, jako ochránce ústavnosti.

³⁸ FOREJTOVÁ, Monika a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014. 88-89 s.

³⁹ Tamtéž 89-90 s.

⁴⁰ usnesení Ústavního soudu ze dne 7. ledna 2014, sp. zn. I. ÚS 3465/13

1.4.2 Problematika podpůrnosti k dovolání

„Ústavní stížnost může být podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje.“⁴¹

Problematičnost mezi těmito procesními prostředky vzniká existencí nejednotného postupu v rámci ÚS, jež se projevuje určitou nepředvídatelností judikatury.⁴²

Základní problém, který se v tomto vztahu vyskytuje, lze vnímat jako problém systémový, vycházející z právního postavení dovolání a ústavní stížnosti. Úkolem NS je totiž sjednocovat judikaturu ve svém rozhodování z hlediska podústavní právní úpravy. Naproti tomu ÚS je povolán primárně k ochraně ústavně zaručených práv a svobod a při této ochraně dochází i k sjednocování výkladu.⁴³

1.4.3 Podpůrnost ve vztahu k ostatním procesním prostředkům

Ústavní stížnost je přípustná tehdy, pokud stěžovatel vyčerpal všechny zákonné prostředky, tedy dojde k subsidiaritě. Prostředkem poskytnutým zákonem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, kromě návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek určený k ochraně práva. ÚS vyžaduje, aby stěžovatel vždy před podáním ústavní stížnosti podal jak v civilních, tak v trestních věcech dovolání k Nejvyššímu soudu, pokud procesní předpis tuto možnost nevyklučuje.⁴⁴ Jeden z pojmových znaků ústavní stížnosti je její subsidiarita. Podstatné je uvědomit si, že ústavní stížnost nepředstavuje opravný či mimořádný prostředek. Podle ustanovení § 75 odst. 1 zákona o ÚS je ústavní stížnost nepřípustná, pokud nejsou vyčerpany všechny prostředky.

Existuje ovšem výjimka, která se nachází v odst. 2 § 75, ve kterém stojí, že ÚS stížnost neodmítne i přes nevyčerpanost, pokud stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je podaná ve lhůtě k tomu stanovené, činící jeden rok ode dne, kdy ke skutečnosti, která je předmětem ústavní stížnosti došlo, nebo je zde druhá výjimka vztahující se na řízení o podaném opravném prostředku, ve kterém došlo ke značným průtahům a zároveň stěžovateli vzniká nebo může vzniknout vážná a neodvratitelná újma.⁴⁵

⁴¹ FILIP, Jan. *Ústavní právo: učební text pro bakalářské studium*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. 144 s.

⁴² ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Vztah dovolání a ústavní stížnosti včera, dnes a zítra* [online]. bulletin-advokacie.cz, 22. září 2016 [cit. 1. října 2018]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/vztah-dovolani-a-ustavni-stiznosti-vcera-dnes-azitra?browser=mobi>>.

⁴³ Tamtéž

⁴⁴ FILIP, Jan. *Ústavní právo: učební text pro bakalářské studium*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. 144 s.

⁴⁵ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost. 4. přepracované a aktualizované vydání*, Praha: Leges, 2018. 119-120 s.

Právní zakotvení těchto možností lze vnímat dvěma směry. Jednak jako právní nástroj v případě, kdy osoba nevyčerpala všechny opravné prostředky. Z druhého pohledu jako záruku v případě ohrožení průtahy řízení, které mohou mít za následek vznik újmy.

2. Dovolání jako mimořádný opravný prostředek

2.1 Pojem dovolání a jeho vymezení

2.1.1 Právní definice dovolání a jeho předmět

Dovolání lze vymezit jako formálně upravený mimořádný opravný prostředek, jenž je omezen okruhem subjektů nadaných možností prostředek uplatnit. Zároveň je nutná speciální forma podání dovolání, a to na základě obligatorního zastoupení advokátem. Rozdíl mezi řádnými opravnými prostředky a dovoláním, jako mimořádného opravného prostředku, lze spatřit v odkladném účinku, který dovolání postrádá. Je to procesní prostředek proti nesprávnému posouzení právního skutku. Směřuje tedy proti právnímu hodnocení dané věci, která byla nesprávně posouzena.⁴⁶

*„Dovolání jako mimořádný opravný prostředek směřuje proti pravomocným rozhodnutím ve věci samé, avšak výhradně soudu druhého stupně, která zákon taxativně vypočítává“.*⁴⁷

Dle mého názoru můžeme dovolání chápat jako určitý speciální opravný prostředek, který je vyhrazen na určité zákonné případy. Zároveň lze pochopit vzhledem k jeho významu povinnost obligatorního zastoupení.

Dovolání je součástí mimořádných opravných prostředků, mezi které řadíme žalobu na obnovu řízení a žalobu pro zmatečnost. Dovoláním lze napadnout pouze rozhodnutí, která jsou pravomocně skončena odvolacími soudy. Odvolacími soudy mohou být buď krajské soudy, nebo vrchní soudy v závislosti na věcné příslušnosti. Na rozdíl od odvolání, u něhož platí zásada univerzality, spočívající v možnosti napadnout jakékoliv rozhodnutí, dovolání je možné podat pouze u rozhodnutí, u nichž to zákon výslovně stanovuje. Dovoláním je možné napadnout pouze určitou část rozhodnutí a to výrok.⁴⁸ Smysl a účel dovolání je podle mě v tom, že jde o speciální prostředek k zákonem určeným případům, které slouží k ochraně práv stěžovatele, pokud byly porušeny v předchozím řízení.

⁴⁶ SEKVARD, Ondřej. *Dovolání*. Praha: ORAC, s. r. o., 2004. 12-13 s.

⁴⁷ Tamtéž 12 s.

⁴⁸ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 880-88.

2.1.2 Přípustnost a nepřípustnost dovolání

S institutem dovolání souvisí jeho přípustnost a nepřípustnost. Dovoláním lze napadnout pouze pravomocná rozhodnutí odvolacích soudů, pokud to zákon připouští. V § 237 OSŘ je poskytnut taxativní výčet případů, ve kterých je dovolání přípustné. Naproti tomu v § 238 jsou dány případy nepřípustnosti.⁴⁹

„Nová koncepce právní úpravy přípustnosti dovolání je založena pouze na subjektivní přípustnosti dovolání, tedy na posouzení, zda má napadené rozhodnutí zásadní právní význam.“⁵⁰

Předmětem dovolání je dovolací důvod, který se zakládá na nesprávném právním posouzení věci, tedy nesprávný hmotněprávní, ale i procesní aspekt věci. Úspěšnost dovolání závisí i na vymezení přípustnosti dovolání stěžovatelem. Jedná se o obligatorní náležitost, avšak dovolací soud není vázán tímto vymezením. Přípustnost zkoumá dovolací soud, a to na základě zákona. Dovolací soud může dojít k závěru, že dovolání je nepřípustné, a poté je třeba souhlas všech členů senátu, aby došlo k odmítnutí dovolání pro nepřípustnost. Doba, ve které bylo dovolání podané, hraje důležitou roli při posuzování dovolání. Pro NS je důležitá doba, ve které bylo rozhodnuto, nikoliv doba, kdy došlo k vydání rozhodnutí odvolacím soudem. Jestliže by byly změněny podmínky pro posuzování přípustnosti, bude se vycházet z nového aktuálního stavu. Může se tedy stát, že dovolání, jež bylo zpočátku přípustné se může stát nepřípustným.⁵¹

2.1.3 Důvod pro podání dovolání

Dovolání musí obsahovat náležitosti, jež jsou stanovené zákonem. Především zde musí být uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, což znamená přesné označení rozsudku, zda se jedná o usnesení nebo rozsudek. Dále je nutné uvést, kdo rozhodnutí vydal, datum a číslo jednací. Významnou náležitostí je rozsah, v jakém se rozhodnutí napadá, tedy vymezení konkrétních výroků. Závěrečnou povinností je určit důvod, pro který se dovolání podává.

⁴⁹ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 886-890.

⁵⁰ Tamtéž s. 885.

⁵¹ Tamtéž s. 888-889.

Důvodem pro podání dovolání je skutečnost, že napadené rozhodnutí spočívá v nesprávném právním posouzení věci. Dle nové právní úpravy jsou stanoveny vyšší nároky na zpracovatele, než tomu bylo doposud. Nutné je uvést, v čem osoba spatřuje nesprávné právní posouzení věci, které je třeba vylíčit, aby nedošlo k odmítnutí dovolání.⁵²

Je zcela očividné, že advokát zpracovávající dovolání je limitován zákonnými požadavky. Spatřit lze určitou právní úroveň, která se k dovolání váže, ta s sebou nese i vyšší právní nároky vztahující se k podání dovolání.

Právo na podání dovolání je podstatnou náležitostí rozhodnutí odvolacího soudu, který je zatížen poučovací povinností o právu na dovolání. Odvolací soud je povinen účastníky řízení poučit o přípustnosti dovolání, a to i o lhůtě spojené s dovoláním. Jestliže nastane situace, že dané rozhodnutí bude trpět vadou spočívající v nesprávném poučení o dovolání, má toto rozhodnutí vliv na běh lhůty pro podání dovolání.⁵³

Dovolání se podává u soudu, který rozhodoval v prvním stupni v dané věci. Po provedení určitých úkonů spojených s podáním soud věc předá dovolacímu soudu. Soud prvního stupně má pravomoc skončit řízení o dovolání, pokud nejsou splněné podmínky povinného zastoupení nebo není zaplacen soudní poplatek.⁵⁴

2.1.4 Vliv dovolání na ústavní stížnost

Instituty dovolání a ústavní stížnost prošly historickým vývojem, na který má vliv účinnost zákona č. 404/2012 Sb., určující podobu dovolacího řízení, a zároveň i novelizace ZÚS. V důvodové zprávě zákona vztahujícího se na dovolání je upravená jeho přípustnost, zároveň zákon výrazně mění, respektive rozšiřuje okruh rozhodnutí, proti nimž lze dovolání podat. Novela ZÚS uvádí novou úpravu nepřípustnosti ústavní stížnosti, která je reakcí na změny přípustnosti dovolání v OSŘ. Podle nové právní úpravy má stěžovatel povinnost vyčerpat všechny procesní právní prostředky, jež mu daný právní řád poskytuje, což zahrnuje i dovolání jakožto mimořádného opravného prostředku. Pokud tak neučiní, dojde k odmítnutí ústavní stížnosti pro nepřípustnost.⁵⁵

⁵² NEMRAVOVÁ, Olga. *Úprava dovolání dle o.s.ř. účinná od 1. 1. 2013* [online]. epravo.cz, 28. února 2013 [cit. 4. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/uprava-dovolani-dle-osr-ucinna-od-112013-89531.html>>.

⁵³ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 2. aktualizované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 901.

⁵⁴ Tamtéž s.903.

⁵⁵ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Vztah dovolání a ústavní stížnosti včera, dnes a zítra* [online]. bulletin-advokacie.cz, 22. září 2016 [cit. 8. listopad 2018]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/vztah-dovolani-a-ustavni-stiznosti-vcera-dnes-azitra?browser=mobi>>.

Lze se shodnout na tom, že tyto dva právní prostředky spolu souvisí a mají společný historický vývoj. Právní změna jednoho prostředku může mít značný vliv na druhý prostředek, hlavně pro osoby v postavení stěžovatele podávající ústavní stížnost a v postavení zpracovatele, jež dovolání tvoří a uplatňují.

V souvislosti s novou právní úpravou dovolacího řízení je stanoven mechanismus, který je založen na tom, že pokud stěžovatel efektivně nevyčerpá všechny dostupné procesní prostředky, bude stížnost odmítnuta pro nepřipustnost. Nastane-li situace, kdy dovolací soud rozhodne o mimořádném oprávněném prostředku jako nepřipustném z důvodů záviselých na jeho uvážení, lze podat ústavní stížnosti proti tomuto rozhodnutí, a to ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí.⁵⁶

2.2 Lhůta a podmínky pro podání

2.2.1 Časový limit určený pro uplatnění

Lhůta k podání dovolání je stanovena na dva měsíce plynoucí ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu. Bylo-li vydáno usnesení představující formu rozhodující činnosti odvolacího soudu, běží tato lhůta od okamžiku doručení usnesení oprávněné osobě. Nelze prominout, dojde-li ke zmeškání určené lhůty k podání.⁵⁷ Z mého pohledu se stanovená lhůta k podání jeví jako určité omezení při uvažování o budoucím vývoji případu. Osobně bych lhůtu prodloužil na šest měsíců.

Dovoláním lze napadnout pouze pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, dovolatel ovšem nemusí čekat do doby nabytí právní moci rozhodnutí odvolacího soudu z důvodu možnosti uplynutí lhůty stanovené k podání dovolání. Jestliže je podáno dovolání včas proti nepravomocnému rozhodnutí, soud vyčká, než dané rozhodnutí nabude právní moci, a poté bude věc předána dovolacímu soudu, jenž o něm bude rozhodovat.⁵⁸

Zákon nám stanovuje lhůtu určenou k podání dovolání, jež činí dva měsíce od doručení pravomocného rozhodnutí soudu druhého stupně, proti němuž dovolání směřuje. Jsou dána určitá kritéria pro běh lhůty. Délka lhůty poskytuje oprávněným osobám možnost se rozhodnout o tom, zda k podání dovolání dojde či ne, a zároveň si obstarat potřebné náležitosti, které jsou kladeny zákonem.⁵⁹

⁵⁶ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 2. aktualizované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 882.

⁵⁷ aktuální znění: zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 2. aktualizované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 901.

⁵⁹ SEKVARD, Ondřej. *Dovolání*. Praha: ORAC, s. r. o. 2004. 37 s.

V dovolacím řízení je možné v rámci jeho zrychlení rozhodnout o odmítnutí dovolání, které vydá soud nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy mu byla věc předložena. Tato možnost je stanovená novelizací a opouští od kasačního principu. Nástroj pro zrychlení řízení umožňuje zastavit dovolací řízení nebo odmítnou dovolání. Touto pravomocí disponuje pouze předseda nebo pověřený člen dovolacího senátu. Odůvodnění vztahující se k rozhodnutí má stručný charakter.⁶⁰ Jako příklad můžeme uvést řízení ve věcech osvojení, řízení o pozůstalosti, nezvěstnosti či prohlášení osoby za mrtvou, soudní prodej zástavy a řadu dalších řízení na základě zákona.⁶¹ Novelizace tedy umožňuje zrychlit průběh řízení a vydání rozhodnutí, které může mít pozitivní vliv pro osobu, která dovolání podává, a to ve vztahu k podání ústavní stížnosti.

2.2.2 Povaha lhůt a následky opoždění dovolání

S podáním dovolání je spojeno plynutí času, konkrétně lhůt. Tyto lhůty můžeme rozdělit do dvou skupin, dle jejich povahy. První z nich je lhůta procesní, tj. lhůta, jež je zachována, pokud je dovolání odevzdáno poště v poslední den lhůty. Pošta má povinnost doručit dovolání dovolacímu soudu. Výjimku této lhůty představuje situace, kdy osoba vhodí do poštovní schránky dovolání, avšak pošta neměla povinnost zahájit přepravu zásilky, protože k podání došlo až po skončení úředních hodin. V této situaci lhůta pro podání dovolání zachována není a dochází tak k opožděnému podání.

Druhá skupina je lhůta hmotněprávní, zákonná, u které není možné její prodloužení. O prominutí lhůty nelze uvažovat ani v případě, že dovolání je podáno časově nesprávně na základě špatné poučovací povinnosti. V průběhu lhůty stanovené k podání je možné doplnit náležitosti, popřípadě vyměnit důvod pro dovolání.

Opožděně podané dovolání se odmítá usnesením předsedy senátu soudu prvního stupně. Pokud předseda senátu toto podání neodmítne, dojde k odmítnutí až soudem dovolacím. V případě pochybností o dodržení lhůty se provádí potřebné šetření, ke kterému jsou oprávněny soud dovolací, dále soud prvního stupně a rovněž soud dožádaný.⁶²

⁶⁰ NEMRAVOVÁ, Olga. *Úprava dovolání dle o.s.ř. účinná od 1. 1. 2013* [online]. epravo.cz, 28. února 2013 [cit. 5. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/uprava-dovolani-dle-osr-ucinna-od-112013-89531.html>>.

⁶¹ aktuální znění: zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

⁶² SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 2. aktualizované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 902-903.

2.2.3 Zákonné podmínky dovolání a jejich vliv

K zákonným náležitostem dovolání se vyjádřil ÚS ve své judikatuře, konkrétně v nálezu ÚS. Dle ustanovení čl. 36. odst. 1 LZPS je zaručena každému možnost domáhat se svého práva u nezávislého a nestranného soudu. Existují podmínky stanovující požadavky, aby bylo možné uplatnit své právo u soudu. Pro úspěšné uplatnění svého práva je nutné splnit zákonem stanovené podmínky sloužící k ochraně právní jistoty účastníků. ÚS ovšem v nálezu zdůrazňuje zákaz omezení přístupu k soudu, spočívající v přehnaném kladení nároků na osoby podávající procesní prostředky.⁶³

Dovolání lze podat pouze z důvodu stanoveného zákonem, který spočívají v nesprávném právním posouzení věci. V dovolání musí být uvedeno, proti kterému rozhodnutí dané dovolání směřuje, dále v čem dovolatel spatřuje splnění přípustnosti dovolání a nezbytností je dovolací návrh, tedy čeho se dovolatel domáhá. Dovolací důvod vymezuje právní posouzení věci, týkající se nesprávného právního posouzení.⁶⁴

Dovolání může být odmítnuto jako nepřipustné z důvodů závisejících na uvážení NS. Přípustnost dovolání se posuzuje v meritorním přezkumu, kde se přezkoumává soulad rozhodnutí odvolacího soudu s dosavadní judikaturou dovolacího soudu, zároveň i správnost zmíněné judikatury. Od právního uvážení dovolacího soudu se fakticky odvíjí přípustnost dovolání.⁶⁵

⁶³ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 908.

⁶⁴ Tamtéž s. 908–909.

⁶⁵ SEDLAČKOVÁ, Miroslava. *Ústavní soud se vyjádřil k zákonným náležitostem dovolání* [online]. usoud.cz, 30. března 2017 [cit. 6. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://www.usoud.cz/aktualne/ustavni-soud-se-vyjadril-k-zakonnymnalezitim-dovolani/>>.

2.3 Osoby oprávněné podat dovolání

2.3.1 Typologie oprávněných subjektů

Osoby aktivně legitimované k podání dovolání jsou především účastníci řízení. Jde o účastníka původního či předchozího řízení u odvolacího soudu, popřípadě se jedná o právního zástupce zmíněného účastníka. Naproti tomu osoba, které v důsledku rozhodnutí odvolacího soudu nevznikla újma, anebo této osobě bylo vyhověno v důsledku singulární sukcese, není oprávněná k podání dovolání.⁶⁶

„Stejně jako u ostatních opravných prostředků platí i u dovolání, že je k jeho podání subjektivně oprávněn jen takový účastník, v jehož poměrech byla napadeným rozhodnutím odvolacího soudu způsobena újma odstranitelná tím, že dovolací soud toto rozhodnutí zruší. (Jedná se o tzv. subjektivní přípustnost dovolání).“⁶⁷

Občanský soudní řád výslovně neřeší otázku, zda je k podání dovolání oprávněna osoba v postavení vedlejšího účastníka. Touto osobou může být například státní zastupitelství či Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Tyto osoby mají právo podat ve věcech majetkových žalobu na obnovu řízení, či žalobu pro zmatečnost. Úprava stanovující právo podat dovolání těmto osobám chybí, tudíž soudní praxe dospěla k závěru, že tyto osoby oprávněné nejsou. Dojde-li k podání jinou osobou než účastníkem řízení, dovolací soud dovolání odmítne na základně zákona.⁶⁸

2.3.2 Obsahová stránka dovolání

„Obligatorní obsah dovolání občanský soudní řád vymezuje v § 241a odst. 2. Dle tohoto ustanovení musí být v dovolání „vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).“⁶⁹

⁶⁶ DAVID, L. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář 2*. Praha: WoltersKluwer, a. s., 2009, s. 1235-1236.

⁶⁷ Tamtéž s. 1235–1236.

⁶⁸ Tamtéž s. 1236.

⁶⁹ VLČKOVÁ, Veronika. *Lhůta k podání a doplnění dovolání* [online]. bulletin-advokacie.cz, 6. května 2016 [cit. 8. listopadu 2018]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/lhuty-k-podani-a-doplneni-dovolani?browser=mobi>>.

3. Vztah dovolání k ústavní stížnosti z časového hlediska

3.1 Předmět řízení

3.1.1 Vymezení podstaty petitu ústavní stížnosti

Stěžovatel podávající ústavní stížnost vymezuje rozsah přezkumu, kterým se ÚS bude zabývat, neboť je závazný. Skutkovými zjištěními učiněnými v předchozích řízeních ovšem vázán není a může rozhodnout, že došlo i k jinému zásahu, který nebyl ve stížnosti vymezen. Aktivně legitimovaný subjekt je zatížen břemenem tvrzení v řízení o ústavní stížnosti. Stěžovatel musí uvést, jaké základní právo bylo porušeno a jakých způsobem.⁷⁴ ÚS je podaným návrhem stěžovatele vázán a nesmí jej překročit. Znamená to, že rozhoduje pouze o tom, zda stížnosti o dané věci vyhoví či nevyhoví. Nemůže kasačním způsobem stěžovateli přisoudit něco jiného. Spolu s ústavní stížností může stěžovatel podat návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu, pokud se domnívá, že je protiústavní.⁷⁵

Pravomoc přezkumu ÚS je vázána ústavní stížností obsahující rozsah přezkumu. Stěžovatel, přesněji jeho advokát, by měl být při vymezení tohoto přezkumu velmi pečlivý a přesný. Nesprávné stanovení by mohlo mít na následek odmítnutí stížnosti.

Pro úspěšné podání je třeba splnit předem stanovené pojmové znaky, které zákon ukládá ve vztahu k ústavní stížnosti, a zároveň musí existovat pravomocné rozhodnutí nebo jiný zásah veřejné moci, kterým bylo porušeno ústavně garantované právo či svoboda. Tyto dva znaky na sebe musí navazovat, respektive musí zde být tzv. kauzální nexus, spočívající v porušení základního práva zásahem orgánu veřejné moci.⁷⁶ Existuje zde zákonná vazba mezi ústavně zaručenými právy a svobodami na jedné straně a ústavně zaručenými právními prostředky brojícími proti porušení těchto práv a svobod na straně druhé. Z mého pohledu je nutné a správné, aby ke každému právu a svobodě garantovaných zákonem byl poskytnut právní prostředek sloužící k zabezpečení těchto práv.

Dle ZÚS, konkrétně § 34, který stanovuje předepsané náležitosti spojené s petitem stížnosti, musí být patrné, kdo ji činí, které věci se stížnost týká a co stěžovatel touto stížností sleduje. Základním předpokladem úspěšnosti je pravdivé vyličení rozhodujících skutečností,

⁷⁴ FOREJTOVÁ, Monika a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014. 141-142 s.

⁷⁵ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. Praha: Leges, 2018. 88 s.

⁷⁶ FOREJTOVÁ, Monika a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014. 130 s.

označení důkazů, a především vymezení petitu, což znamená, čeho se stěžovatel domáhá a co od soudu očekává.⁷⁷

Petit tedy hraje důležitou roli v úspěšnosti ústavní stížnosti. V této souvislosti se jeví jako vhodný a rozumný zákonný předpoklad obligatorního zastoupení advokátem, jenž sepisuje daný petit.

3.2 Průběh řízení

3.2.1 Principy soudnictví

ÚS nespadá do soustavy obecných soudů, tudíž není povolán k instančnímu přezkumu rozhodnutí soudů nacházející se v této soustavě. Pravomoc ÚS se vztahuje výlučně na přezkum, který má ústavněprávní charakter, musí se jednat o přezkum dodržování ústavních principů.⁷⁸

Důležitý princip spojený s podáním a rozhodováním o ústavní stížnosti je subsidiarita. V nálezů ÚS je vymezen její účel a smysl. Jedná se o zásadu, podle které patří ochrana ústavnosti všem soudům, nikoliv pouze ÚS. Ochrana ústavnosti je úkolem všech orgánů veřejné moci, zejména justice, tedy soustavy obecných soudů. Znamená to, že proces ochrany ústavnosti prochází celým soudním systémem a ÚS je v tomto případě ultima ratio, který nastupuje až v případě selhání všech ostatních mechanismů.⁷⁹ Subsidiarita ústavní stížnosti má dvě dimenze. Na straně jedné subsidiarita znamená požadavek vyčerpání všech právních prostředků u orgánů veřejné moci. Druhou stranou jsou kompetence ÚS poskytující ochranu základním právům v případě selhání ostatních orgánů. Zásada subsidiarity se promítá i do principu dělby moci. Pokud právní předpis stanoví, že rozhodující pravomoc k určité věci má konkrétní orgán veřejné moci, ÚS nemůže zasáhnout do jeho pravomoci a příslušnosti, neboť by došlo k porušení principu dělby moci.⁸⁰

Ústavní stížnost není právním prostředkem, jehož cílem je obejít nebo zjednodušit právní postupy, nýbrž se jedná o speciální prostředek, který se vztahuje na ústavní práva a svobody. Při jeho podání se otevírá nové řízení u ÚS, které je zcela nezávislé na všech ostatních řízeních.⁸¹

⁷⁷ BARTOŇ, Michal a kol. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. 124 s.

⁷⁸ FOREJTOVÁ, Monika a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014. 135 s.

⁷⁹ nález Ústavního soudu ze dne 13. července 2000, sp. zn. III. ÚS 117/2000

⁸⁰ stanovisko Ústavního soudu ze dne 4. března 2014, sp. zn. Pl. ÚS 38/14

⁸¹ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. Praha: Leges, 2018. 120 s.

ÚS ve svém nálezu dovedl, že ústavní stížnost nemůže směřovat proti rozhodnutím, jež nejsou pravomocně skončena. Musí tedy směřovat proti rozhodnutí o posledním procesním prostředku, protože úkolem ÚS není napravovat či měnit neskončená řízení. Výjimku představuje situace, že v průběhu řízení dochází k porušování ústavního práva účastníka řízení.⁸² Zdůraznit je třeba postavení ÚS v soudním systému. Ve vztahu k NS není obecně oprávněn zasahovat do jeho rozhodovací činnosti, zároveň však má pravomoc zrušit jeho rozhodnutí, jež jsou v rozporu v ústavou, pokud stěžovatel využil všechny procesní prostředky včetně dovolání. Tento vztah není založen na principu nadřízenosti a podřízenosti, avšak přesto je ÚS nadán pravomocí zrušit rozhodnutí NS.

Specifickou podmínkou váznoucí na přípustnosti ústavní stížnosti je skutečnost, že osoba v postavení stěžovatele vyčerpala všechny procesní prostředky, které právní řád poskytuje k ochraně ústavních práv a svobod. Nutností je přiložit k ústavní stížnosti kopii rozhodnutí o posledním procesním prostředku k ochraně práv. Na základě praxe je vhodné přiložit rovněž rozhodnutí týkající se předchozího řízení, tedy rozhodnutí soudních orgánů v pozici nižších instancí.⁸³

Nepřípustnost tedy znamená nevyčerpanost všech procesních prostředků. V soudní praxi ÚS se objevil případ, kdy stěžovatelka namítala porušení práva na spravedlivý proces spočívající v tom, že NS rozhodl opožděně o námitce místní nepřislušnosti. NS se s námitkou vypořádal a zaslal své rozhodnutí zpět odvolacímu soudu spolu s právním názorem. Stěžovatelka se domnívala, že bylo ze strany NS porušeno její ústavní právo a nesprávně rozhodnuto. ÚS ovšem konstatoval, že NS konečně meritorně nerozhodl, ale pouze vyjádřil své stanovisko včetně právního názoru a vrátil věc zpět k novému projednání. ÚS tedy rozhodl, že ústavní stížnost je nepřijatelná pro nevyčerpanost všech právních prostředků.⁸⁴ Je nutné zdůraznit, že u dovolání neexistuje ústavněprávní ochrana, což znamená, že není povinností státu, aby takový prostředek zakotvil v právním řádě. Účelem dovolacího soudu je především ochrana subjektivních práv bez ohledu na jiný účel řízení. Tato ochrana hraje stěžejní roli a nelze ji omezit tzv. sjednocovací judikaturou představující další účel řízení. Pokud by došlo k omezení ochrany subjektivních práv, tak by zároveň došlo k omezení přístupu k soudu ve vztahu ke stěžovateli.⁸⁵

⁸² náleží Ústavního soudu ze dne 12. ledna 2005, sp. zn. III. ÚS 441/04

⁸³ BARTOŇ, Michal a kol. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. 124 s.

⁸⁴ usnesení Ústavního soudu ze dne 9. ledna 2019, sp. zn. Pl. ÚS 4248/18

⁸⁵ náleží Ústavního soudu ze dne 10. května 2005, sp. zn. IV. ÚS 128/05

3.3 Nepřípustnost ústavní stížnosti

3.3.1 Procesní předpoklady k projednání ústavní stížnosti

U dovolání je třeba rozlišovat jeho nepřípustnost a vadnost, přitom platí, že dovolání je nepřípustné, pokud tak rozhodne senát NS. Mezi vadnost dovolání, respektive procesní vady, patří např. nedodržení lhůty, nezaplacení soudního poplatku či chybějící právní zastoupení. Pokud podmínky nejsou splněny, dojde k odmítnutí dovolání ze strany NS a ÚS ve vztahu k ústavní stížnosti bude konstatovat nevyčerpanost právních prostředků a stížnost odmítne pro nepřípustnost.⁸⁶

Z judikatury ÚS a rovněž NS vyplývá, že dovolatel podávající dovolání musí specifikovat a vymežit důvod pro podání a přípustnost dovolání. Dojde-li k situaci, že osoba tak neučiní, dojde k odmítnutí stížnosti pro nevyčerpanost ze strany ÚS.⁸⁷

Problematická situace vzniká, jestliže dovolatel namítá porušení svých ústavních práv, avšak současně nezdůrazní, že rozhodnutím odvolacího soudu došlo k odchýlení od judikatury NS. Pokud by v tomto případě ÚS nebyl aktivní a zkoumal by pouze přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 OSŘ, mohl by se dovolatel dostat do neřešitelné procesní pasti, jejímž následkem by bylo denegatio iustitiae. Pokud by došlo k podání dovolání posuzovaného na základě aktuálního znění OSŘ a dosavadní praxe NS, mohlo by být odmítnuto pro nepřípustnost a ÚS by neměl šanci na přezkum správnosti sporného právního názoru, neboť jeho kontrolní činnost se váže k posuzování správnosti procesního postupu NS. V daném případě by však ÚS nemohl NS nic vytknout.

Proto Ústavní soud setrvale uvádí, že *„jakákoliv námitka, jejíž podstatou je tvrzení porušení ústavně zaručených základních práv a svobod rozhodnutím nebo postupem odvolacího soudu v občanském soudním řízení, je z výše uvedeného důvodu uplatnitelná i jako dovolací důvod podle § 241a odst. 1 občanského soudního řádu, ve znění zákona č. 404/2012 Sb., tzn., že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci“*.⁸⁸

⁸⁶ usnesení Ústavního soudu ze dne 8. září 2015, sp. zn. II. ÚS 941/15

⁸⁷ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Vztah dovolání a ústavní stížnosti včera, dnes a zítra* [online]. bulletin-advokacie.cz, 22. září 2016 [cit. 7. března 2019]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/vztah-dovolani-a-ustavni-stiznosti-vcera-dnes-azitra?browser=mobi>>.

⁸⁸ usnesení Ústavního soudu ze dne 28. března 2013, sp. zn. III. ÚS 772/13, bod 11

„Jinak řečeno, pokud dovolatel namítne protiústavnost právních závěrů či postupu odvolacího soudu, je tím naplněn i dovolací důvod spočívající v tvrzeném nesprávném posouzení věci. Jestliže pak tato tvrzená protiústavnost znamená, že dovolatel oponuje setrvalé judikatuře Nejvyššího soudu, anebo s částí této judikatury souzní a s částí polemizuje, anebo se jedná o otázku, kterou ještě dovolací soud neřešil, nepovažují za rozhodující.“⁸⁹

Pokud by stěžovatel ústavní stížností napadal některá předchozí rozhodnutí ÚS, byla by stížnost hodnocena jako nepřipustná. Tento právní názor vychází v předpokladu, že nález ÚS je závazný pro všechny orgány i osoby včetně ÚS. Znamená to tedy, že v daném případě došlo k překážce *res iudicata*.⁹⁰ Dle usnesení ÚS je primárním úkolem stěžovatele posoudit, zda námitky týkající se předchozího řízení u obecných soudů uplatní v dovolacím řízení, nebo se přímo odkáže na ÚS. V dané situaci se vychází z taxativních dovolacích důvodů. Důležité je zodpovědět otázku, jestli daná věc spadá do pravomoci NS nebo ne. Pokud tedy stěžovatel špatně vyhodnotí situaci, může dojít k odmítnutí stížnosti pro nepřipustnost.⁹¹

Vztah mezi dovoláním a ústavní stížností je vztahem systémovým. NS má povinnost sjednocovat judikaturu z hlediska výkladu podústavních právních norem, jež plyne ze zákonné úpravy dovolání. ÚS má primární úkol ochraňovat ústavní práva a svobody, což s sebou přináší i sjednocování výkladů. Z teoretického hlediska by tedy dovolatel měl u NS argumentovat jinak než před ÚS. U dovolacího soudu je třeba konstatovat chybějící nebo rozporný výklad podústavního práva a u ÚS porušení ústavních právních předpisů. Dochází k situaci, že se vytváří dvě právní oblasti, které si nerozumějí a vzniká rozpor ve výkladu. Danou situaci by šlo vyřešit vztahem souřadnosti mezi ÚS a NS, ve kterém by rozhodnutí NS nebylo možné přezkoumat ÚS. Záleželo by na navrhovateli, zda se obrátí k NS nebo přímo k ÚS.⁹²

⁸⁹ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Vztah dovolání a ústavní stížnosti včera, dnes a zítra* [online]. bulletin-advokacie.cz, 22. září 2016 [cit. 9. března 2019]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/vztah-dovolani-a-ustavni-stiznosti-vcera-dnes-azitra?browser=mobi>>.

⁹⁰ usnesení Ústavního soudu ze dne 7. srpna 1996, sp. zn. III. ÚS 435/97

⁹¹ usnesení Ústavního soudu ze dne 14. února 2011, sp. zn. III. US 3394/10

⁹² ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Vztah dovolání a ústavní stížnosti včera, dnes a zítra* [online]. bulletin-advokacie.cz, 22. září 2016 [cit. 10. března 2019]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/vztah-dovolani-a-ustavni-stiznosti-vcera-dnes-azitra?browser=mobi>>.

Lhůtu stanovenou k podání ústavní stížnosti ÚS interpretoval jako lhůtu procesněprávní a nikoliv hmotněprávní. Z toho vyplývá, že v poslední den stanovené lhůty musí být stížnost pouze podána a nemusí být tedy doručena ÚS. Promeškání této lhůty nelze prominout, neboť se jedná o kogentní ustanovení. Při podání ústavní stížnosti je tato stížnost předmětem tzv. testu ústavnosti, který vyhodnocuje mimo jiné, zda byla dodržena lhůta. Pokud by došlo ke zmeškání lhůty, ÚS stížnost odmítne pro nepřípustnost. V tomto směru ÚS připomíná smysl lhůty jako právního institutu spočívajícího v urychlení procesu rozhodování.⁹³

⁹³ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. Praha: Leges, 2018. 119 s.

4. Vztah dovolání k ústavní stížnosti z věcného hlediska

4.1 Zásada minimalizace zásahů ÚS do systému obecných soudů

Role ÚS je vymezena v čl. 83 Ústavy, na jehož základě je ÚS soudním orgánem ochrany ústavnosti. Mezi další pravomoci patří kontrola zákonitosti vztahující se na komunální ústavní stížnosti, stížnosti politických stran a zároveň soudní kontrola podzákoných právních předpisů. ÚS je především ochráncem základních práv a svobod a jeho kontrolní činnost se může dotýkat i činnosti dalších soudních orgánů. ÚS není oprávněn zasahovat do rozhodovací činnosti obecných soudů z toho důvodu, že se nepovažuje za další instanci v soustavě obecných soudů. ÚS tedy nepředstavuje vrchol soustavy obecných soudů. ÚS je oprávněn zasahovat do činnosti obecných soudů v případě porušení základních práv a svobod. Může to znamenat, že došlo k porušení ustanovení procesních předpisů vztahujících se k věcné a místní příslušnosti soudu nebo došlo k porušení rozvrhové práce. V takovém případě je porušeno právo na zákonného soudce vycházející z LZPS a ÚS je oprávněn v daných záležitostech rozhodnout. ÚS je oprávněn řešit i porušení podústavního práva, i když nedošlo k porušení některého ze základních práv a svobod. Musí se ovšem jednat o takové porušení podústavního práva, při kterém zároveň dojde i k porušení ústavního práva.⁹⁴

Z mého pohledu má ÚS jedinečnou a nezastupitelnou roli v soudním systému ČR, neboť je garantem ochrany ústavních práv a svobod.

Usnesení ÚS pojednává o principu minimalizace zásahů ÚS do činnosti orgánů veřejné moci. Ústavní stížnost je krajním prostředkem k ochraně práv nastupující tehdy, když selžou ostatní právní mechanismy. Ochrana ústavních práv ve státě nemůže být pouze úkolem ÚS, nýbrž celé justice. ÚS rozhodoval o případu, kdy se stěžovatelka dožadovala zrušení rozhodnutí NS, který zrušil rozhodnutí Městského soudu v Praze. Vzhledem k tomu, že NS svým rozhodnutím vrátil případ k dalšímu projednání, nebyl ze strany Městského soudu naplněn znak ultima ratio a ÚS odmítl ústavní stížnosti pro nepřípustnost.⁹⁵

⁹⁴ BARTOŇ, M. a kol. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. 132-134 s.

⁹⁵ usnesení Ústavního soudu ze dne 29. ledna 2019, sp. zn. Pl. ÚS 224/19

4. 2 Ústavně přijatelný způsob odmítnutí

Soudy mají ústavní povinnost řádně odůvodnit své rozhodnutí. Tato povinnost se vztahuje i k řádnému odůvodnění námitek či k předkládanému důkazu. Podstatou ústavní stížnosti je námitka vztahující se k opomenutí řady podstatných důkazů ze strany soudů v civilním řízení. Stěžovatelka v řízení před soudem prvního stupně navrhla provedení důkazu. Soud tento navržený důkaz neprovedl a zamítnutí provedení nijak neodůvodnil. Taktéž NS odmítl dovolání stěžovatelky, avšak vady z předchozího řízení neodstranil. Stěžovatelka v dovolání uvedla porušení ústavně zaručených práv a svobod. Námitkou směřující k ochraně vlastnického práva se NS nezabýval. NS odmítl dovolání konstatováním, že procesní vady nemají existenci právní otázky, která má zásadní význam. ÚS uzavírá, že bylo porušeno právo na spravedlivý proces a rozhodnutí NS ve svém nálezu zrušil.⁹⁶

4.2.1 Zásady soudního řízení

Právo na přístup k soudu je nedílnou součástí všech soudních řízení. Leitmotivem tohoto práva je povinnost státu zajistit osobě, jejíž právo bylo porušeno, přístup k rozhodnutí o právu a svobodě v jednom stupni soudní soustavy. ÚS tímto zdůrazňuje, že z ústavního pořádku neplyne právo na podání mimořádného prostředku, konkrétně dovolání. Splnění požadavku uvést, v čem dovolatel předpokládá přípustnost dovolání, má značný vliv na rozhodování o přípustnosti ústavní stížnosti. Dovolatel musí řádně vymezit a konstatovat právně nesprávné posouzení věci. Kromě této podmínky musí argumentovat judikaturou NS naplňující protiprávní znaky. Pokud dojde k situaci, že NS nezákonně odmítne dovolání, dochází tak k omezení přístupu k soudu.

Nezbytnou součástí řízení o ústavní stížnosti je zásada subsidiarity, jejíž právní základ najdeme v ustanovení § 75 odst. 1 ZÚS. Princip minimalizace zásahů ÚS do činnosti orgánu veřejné moci vyplývá rovněž z této zásady. Požadavek vyčerpání nastává řádným a efektivním vyčerpáním všech procesních prostředků. Smysl a účel ústavní stížnosti je opravná funkce pravomocných rozhodnutí, které zasáhly do ústavně zaručených práv a svobod. Znamená to, že osoba musí využít všechny procesní prostředky a uplatnit je v časových intervalech k tomu určených, na místě k tomu určeném, případně si osoba musí zajistit právní zastoupení. Součástí této zásady je i povinnost namítnout protiústavnost ve všech soudních instancích.⁹⁷

⁹⁶ náleží Ústavního soudu ze dne 27. února 2018, sp. zn. Pl. ÚS 233/17

⁹⁷ stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. listopadu 2017, sp. zn. Pl. ÚS 45/16

Institut ústavní stížnosti je prostředkem směřujícím k ochraně ústavních práv. Ve vztahu k ostatním procesním prostředkům je stížnost v pozici subsidiarity. Jsou to především obecné soudy, které jsou povolány k prvotní ochraně ústavních práv. Teprve v situaci, kdy není dosaženo nápravy v soustavě obecných soudů, může stěžovatel využít ústavní stížnost. Z této zásady vyplývá, že namítnutím protiústavnosti je splněn dovolací důvod.⁹⁸

ÚS přijatou stížnost podrobí hodnocení vztahující se k přípustnosti stížnosti. Zjišťuje tedy, zda jsou splněny všechny podmínky dle ZÚS a pokud dojde k závěru, že byť i jedna z těchto podmínek nebyla naplněna, stížnost bude odmítnuta pro nepřípustnost. Prvním krokem neboli podmínkou, kterou ÚS bude zjišťovat, je vyčerpání všech procesních prostředků poskytnutých k ochraně práv. V tomto případě se ÚS bude zabírat, zda stěžovatel je legitimován k podání tohoto prostředku a zda jsou s tímto prostředkem spojené pozitivní účinky pro stěžovatele.⁹⁹

4.3 Odepření přístupu k soudu

4.3.1 Charakteristika práva na přístup k soudu

Právo na přístup k soudu je ukotveno v mnoha pramenech, explicitně je vyjádřeno ve Všeobecné deklaraci lidských práv v čl. 8 a v českém ústavním pořádku se nachází v čl. 4 Ústavy a dále v čl. 36. odst. 1 LZPS. Podstatou je možnost domáhat se stanoveným zákonným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu či u jiného orgánu, pokud je tak stanoveno. Osobou disponující tímto právem je každý, nezáleží tedy na státním občanství ani druhu osoby, tedy zda se jedná o FO či PO. V trestních věcech je přístup zaručen čl. 40 odst. 1 LZPS formulací, že jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy, jež byly spáchány. Na základě tohoto článku je to pouze soud, jenž má právo odsoudit osobu, rozhodovat o vině a nevině a zbavit osobu obvinění. Právo na přístup k soudu nepředstavuje právo absolutní, nýbrž podléhá implicitně přípustnému omezení, což se vztahuje k podmínkách přípustnosti žaloby a přípustnosti opravných prostředků. Nezávislost a nestrannost soudů a soudců vychází z principu dělby moci, jenž představuje garanci lidské svobody.¹⁰⁰

⁹⁸ stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. března 2014, sp zn. Pl. ÚS 38/14

⁹⁹ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Vztah dovolání a ústavní stížnosti včera, dnes a zítra* [online]. bulletin-advokacie.cz, 22. září 2016 [cit. 8. března 2019]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/vztah-dovolani-a-ustavni-stiznosti-vcera-dnes-azitra?browser=mobi>>.

¹⁰⁰ BARTOŇ, M. a kol. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. 519-523 s.

Rozhodovací činnost NS na značný vliv na vztah ústavní stížnosti a dovolání. Ze statistik je zřejmé, že převážná většina dovolání končí odmítnutím, a nikoliv meritorním rozhodnutím. Jedná se o restriktivní přístup NS, dle něhož ÚS musí přezkoumávat, zda nedošlo k odepření přístupu k soudu na základě odmítnutého dovolání NS.¹⁰¹

4.3.2 Právo na přístup k soudu pohledem judikatury

ÚS se ve svém nálezu vyjádřil k odepření přístupu k soudu ze strany NS. Jde o případ stěžovatele, jehož právo bylo porušeno z důvodu doplnění dovolání právním zástupcem. Stěžovatel zaslal dovolání v zákonně stanovené lhůtě dovolacímu soudu, který toto dovolání přijal. Poté ovšem došlo bez vyzvání ze strany dovolacího soudu k doplnění dovolání, jež bylo následně posláno dovolacímu soudu dva dny po stanovené lhůtě určené k podání dovolání. NS toto dovolání zamítl z důvodu, že bylo podané po zákonně stanovené lhůtě.

ÚS se s tímto případem vypořádal tak, že konstatoval, že postup NS byl formálně správný, avšak zamezil tímto přístupem k soudu, čímž došlo k porušení čl. 36 odst. 1 LZPS. V tomto případě NS neumožnil, aby daná věc byla meritorně projednána, proto došlo ke zrušení rozhodnutí NS a ÚS stížnosti stěžovatele v této části vyhověl.¹⁰²

V případě, kdy NS dovolání zruší z důvodu, že nebyly splněny předepsané náležitosti, ale ÚS se s tímto názorem neztotožní, dojde ke zrušení rozhodnutí. Nesprávné odmítnutí dovolání znamená, že se NS podáním věcně vůbec nezabýval, a tudíž dochází k porušení ústavního práva na přístup k soudu. Nápravou je vrácení věci NS s tím, aby se věcí řádně a meritorně zabýval. Vytváří se tedy procesní prostor pro stěžovatele, jenž uplatňuje svá práva v soustavě obecných soudů. Není přípustné, aby ÚS nahrazoval rozhodnutí NS, neboť by došlo k rozporu se zásadou subsidiarity.¹⁰³

4.4 Přípustnost ústavní stížnosti

4.4.1 Právní význam stížnosti

Dle ZÚS je ústavní stížnost nepřipustná, pokud stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky stanovené zákonem. Existují ovšem výjimky, ve kterých ÚS neodmítne podanou ústavní stížnosti, i když nebyla splněna podmínka vyčerpanosti.

¹⁰¹ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Vztah dovolání a ústavní stížnosti včera, dnes a zítra* [online]. bulletin-advokacie.cz, 22. září 2016 [cit. 8. března 2019]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/vztah-dovolani-a-ustavni-stiznosti-vcera-dnes-azitra?browser=mobi>>.

¹⁰² náleze Ústavního soudu ze dne 27. listopadu 2018, sp. zn. Pl. ÚS 1967/18

¹⁰³ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. Praha: Leges, 2018. 131-132 s.

1. Stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a byla podaná do jednoho roku ode dne, ve kterém došlo k předmětu řízení o stížnosti.
2. V řízení o podaném opravném prostředku dochází ke značným průtahům a vzniká nebo může vzniknout vážná a neodvratitelná újma.

V praxi můžou vzniknout dva modely případů. V prvním z nich stěžovatel procesní prostředek nevyužije nebo jej využije, ale k podání stížnosti dojde ještě před pravomocným rozhodnutím.¹⁰⁴

V případě vztahu mezi ústavní stížností a dovoláním může vzniknout situace, kdy NS nebude mít pravomoc o případu pravomocně rozhodnout, nebo se jím nebude zabývat vůbec. Může tedy dojít k obejití NS a dalších orgánů soudní moci v soustavě obecných soudů.

ÚS příslušnou stížnost hodnotí z hlediska přípustnosti, konkrétně zjišťuje, zda byly vyčerpány všechny procesní prostředky. Při tomto hodnocení klade dvě stěžejní otázky.

1. Zda stěžovatel může sám podat příslušný procesní prostředek.
2. Zda jsou bezprostředně spojeny konkrétní právní důsledky s podáním tohoto prostředku. Tedy jestli se tyto důsledky mohou pozitivně projevit v právní sféře stěžovatele.

Dle judikatury ÚS procesním prostředkem není např. stížnost pro porušení zákona, neboť to není opravný prostředek, ke kterému by byl stěžovatel oprávněn.¹⁰⁵

4.4.2 Posuzování dovolání

Velmi komplikované je posuzování dovolání ÚS z hlediska § 75 odst. 1 ZÚS. Dochází zde k nejasné argumentaci a vzniká nejednotný vztah mezi ústavní stížností a dovoláním, což představuje deficit tzv. prvního ÚS.

Tato nejednotnost byla kritizována ESLP, který shledal porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. ÚS se tímto dopustil odepření práva stěžovatele na přístup k soudu z důvodu přísného výkladu předmětného procesního pravidla. ESLP konstatoval, že pokud stěžovatel uplatňuje lhůty sloužící k podání procesního prostředku, nesmí pravidla týkající se těchto lhůt bránit stěžovateli tento prostředek využít.¹⁰⁶

„Na citované rozsudky ESLP zareagoval ÚS vydáním sdělení (č. 32/2003) v němž uvedl:

¹⁰⁴ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. Praha: Leges, 2018. 134 s.

¹⁰⁵ Tamtéž 121-122 s.

¹⁰⁶ Tamtéž 128-129 s.

1. *V případě podání mimořádného opravného prostředku bude ústavní stížnost považována za přípustnou až po rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku a výjimkou rozhodnutí o obnově řízení.*
2. *Šedesátidenní lhůta k podání ústavní stížnosti počne běžet dnem doručení rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku s výjimkou obnovy řízení bez ohledu na způsob rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku.*¹⁰⁷

Na základě tohoto sdělení došlo ve vztahu k ÚS ke změně týkající se posuzování vztahu mezi ústavní stížností a dovoláním jako mimořádným opravným prostředkem.¹⁰⁸

Pokud je podání mimořádného opravného prostředku nepřípustné, avšak přesto k podání dojde a poté bude podána i ústavní stížnost, jsou možnosti přezkumu ze strany ÚS velmi omezené. Lapidárně řečeno, činnost ÚS se bude týkat pouze toho, zda NS nejednal protiústavně, když dovolání odmítl, a zda tedy nedochází k odepření přístupu k soudu. Pokud by k takovému jednání došlo, vzniklo by porušení ústavní zásady ovládající soudní řízení a ÚS by musel jednat.

Má-li dojít k přípustnosti ústavní stížnosti, musí stěžovatel, který se domnívá, že bylo porušeno jeho ústavní právo, nejprve přesvědčit NS, že se jedná o právní otázku, která není jednotně judikována, aby byla změněna na ústavně konformní.¹⁰⁹

Zásadní změnu přineslo nové ustanovení ZÚS, podle něhož je ústavní stížnost přípustná, pokud byl mimořádný opravný prostředek podán a orgán o něm rozhodl jako o nepřípustném z důvodů závisejících na jeho uvážení. Z toho vyplývá, že podmínkou přípustnosti stížnosti je podání mimořádného opravného prostředku i přesto, že není dopředu zřejmé, zda soud shledá tento prostředek přípustným a jestli stěžovatel nepřijde o lhůty stanovené k podání stížnosti.¹¹⁰ Zmíněné ustanovení přináší zásadní pozitivní význam pro stěžovatele, zároveň se vytváří zvláštní vztah mezi ÚS a NS z hlediska principu minimalizace zásahů. V daném případě bude splněna podmínka subsidiarity ústavní stížnosti, avšak z mého pohledu zde vzniká zásah do soustavy obecných soudů, přesněji do rozhodovací činnosti NS.

¹⁰⁷ ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. Praha: Leges, 2018. 129-130 s.

¹⁰⁸ Tamtéž 129-130 s.

¹⁰⁹ Tamtéž 132-133 s.

¹¹⁰ Tamtéž 123 s.

V ústavní stížnosti se stěžovatel domáhal nápravy před neústavním rozhodnutím. K porušení ústavního práva stěžovatele mělo dojít odsouzením za úmyslný trestný čin, ačkoliv zde nebyl jednoznačný důkaz prokazující jeho vinu. Stěžovatel se měl dopustit ovlivňování účetnictví. V první řadě ÚS zkoumal přípustnost ústavní stížnosti a zjistil ve vztahu k zásadě subsidiarity, že bylo podáno odvolání, jež skončilo zamítnutím, a poté ústavní stížnost. Dovolání proti odvolacímu soudu podáno nebylo, avšak ÚS uvedl, že ústavní stížnost je z velké části založena na námitkách, které nelze zařadit pod dovolací důvody, není zde povinnost dovolání podat, protože by podání a dovolací řízení dle názoru ÚS nikam nevedlo. ÚS tedy stížnost považoval jako přípustnou, přestože nebylo podáno dovolání. Stěžovatel napadl hodnocení důkazů soudy prvního a druhého stupně. K tomu ÚS dodal, že dané hodnocení je součástí ústavního principu nezávislosti soudů, z něhož vyplývá i zásada volného hodnocení důkazů soudy. ÚS tedy není oprávněn zasahovat do činnosti obecných soudů i v případě, kdy by daný důkaz hodnotil odlišně. Na základě tohoto principu ÚS považoval rozhodnutí soudů prvního a druhého stupně jako ústavní a stížnost odmítl.¹¹¹

Právo na spravedlivý proces znamená mimo jiné i řádné vypořádání se s námitkami učiněnými v soudním řízení. Stěžovatel byl uznán vinným okresním soudem z trestného činu krádeže. Proti tomuto rozhodnutí bylo podáno odvolání a následně i dovolání. Stěžovatel má za to, že spáchal trestný čin návodu ke krádeži, a především napadá postup NS, který se řádně nevypořádal s námitkami učiněnými v dovolacím řízení. Nedostatečně se zabýval dovolacím důvodem, tedy tvrzením, že soudy prvního a druhého stupně nesprávně zhodnotily právní stav věci. ÚS zhodnotil stížnost jako přípustnou, byla tedy splněna podmínka subsidiarity a zároveň uvedl, že dovolací důvody jsou natolik konkrétní, že o jejich obsahu nevzniká pochybnost. Ovšem při aplikaci tohoto obsahu už pochybnosti vznikají. Ze strany NS došlo k velmi restriktivnímu přístupu při vymezení dovolacího důvodu z hlediska aplikace, jež není ústavně přijatelný. Zároveň ÚS uvedl, že dovolací řízení se nenachází mimo ústavní rámec. Došlo tedy k porušení práva na spravedlivý proces a práva na rovnost účastníků řízení. ÚS v dané věci stěžovateli vyhověl, zdůraznil porušení ústavního práva a napadené rozhodnutí zrušil.¹¹²

¹¹¹ usnesení Ústavního soudu ze dne 28. února 2008, sp. zn. III. ÚS 3242/07

¹¹² náleží Ústavního soudu ze dne 5. září 2006, sp. zn. II. ÚS 669/05

Ke vztahu dovolání a ústavní stížnosti se vyjádřil ÚS ve svém usnesení. Podstatou ústavní stížnosti bylo porušení základního práva na soudní ochranu. Dle stěžovatele bylo porušeno právo na spravedlivý proces tím, že k prokázání jeho viny nebyly shromážděny takové důkazy, které by ho jednoznačně usvědčovaly. Rozhodnutím Obvodního soudu v Praze byl stěžovatel uznán vinným z trestných činů výtržnictví a vydírání učiněných ve spolupachatelství. Stěžovatel se s tímto rozsudkem neztotožnil a podal proti němu odvolání k Městskému soudu v Praze. Odvolací soud rozsudek Obvodního soudu zrušil a nově rozhodl, že stěžovatel spáchal trestný čin výtržnictví. Stěžovatel podal dovolání, avšak nenamítl porušení ústavního práva na spravedlivý proces. O dovolání NS rozhodl jako o zjevně neopodstatněném.

Stěžovatel se po neúspěšném dovolání obrátil na ÚS, který je vázán petitum ústavní stížnosti, ve kterém stěžovatel vymezuje rozsah přezkumu, kterým se ÚS musí zabývat. Na základě ustanovení § 75 odst. 1 ZÚS je vyjádřen právní základ zásady subsidiarity ústavní stížnosti, z níž plyne též princip minimalizace zásahů ÚS do činnosti orgánů veřejné moci. Ústavní stížnost je přípustná tehdy, kdy už není k dispozici jiný právní prostředek. Podstatou subsidiarity je efektivně vyčerpat všechny právní prostředky. Efektivnost znamená povinnost stěžovatele namítnout porušení ústavně zaručený práv ve všech právních prostředcích. Toto namítnutí se později stane předmětem řízení o ústavní stížnosti.

Pokud stěžovatel namítne zásah do ústavní práv až v ústavní stížnosti, může ÚS tuto stížnosti odmítnout pro nepřípustnost, a to z důvodu, že stěžovatel nedal obecným soudům příležitost se s tímto zásahem vypořádat. ÚS tedy tuto ústavní stížnost zhodnotil jako nepřípustnou a došlo k jejímu odmítnutí. Dále v tomto rozhodnutí zdůraznil své oddělené postavení vůči soustavě obecných soudů.¹¹³

Z uvedeného příkladu vyplývá, že ÚS zdůrazňuje své postavení, tedy že není součástí soustavy obecných soudů a jeho pravomoc se týká pouze případů, jenž mají ústavní charakter. Stěžovatel tedy musí nechat rozhodnout o protiústavnosti obecné soudy a pokud nebude s výsledkem řízení spokojen, může se obrátit na ÚS.

¹¹³ usnesení Ústavního soudu ze dne 3. dubna 2009, sp. zn. IV. ÚS 2891/08

Podstata dalšího usnesení ÚS se týká porušení ústavního práva týkajícího se ochrany před neoprávněným zásahem do soukromého života. Stěžovatel se ústavní stížností domáhá zrušení rozhodnutí odvolacího soudu, kterým byla nařízena exekuce. Důvody pro exekuci ovšem pominuly, neboť soud prvního stupně nařídil konkurz na majetek stěžovatele, jehož výsledkem bylo oddlužení. ÚS na úvod posuzoval, zda stěžovatel efektivně využil všechny procesní prostředky, které zákon k ochraně ústavních práv stanovuje, konkrétně se zaměřil na dovolání a zjistil, že stěžovatel podal současně dovolání i ústavní stížnost.

ÚS zdůraznil, že stěžovatel je povinen nejdříve podat dovolání, a to i v případě, kdy dovolání není přípustné ze zákona, pokud se chce úspěšně dostat k ÚS. Další povinností dovolatele je namítnout porušení ústavního práva a řádně vymežit, v čem je dovolání přípustné.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel nerespektoval zásadu subsidiarity, konkrétně nevyčkal na rozhodnutí odvolacího soudu, byla stížnost odmítnuta pro nepřípustnost.¹¹⁴

Princip subsidiarity ústavní stížnosti stanovuje stěžovateli, aby porušení svého ústavně zaručeného práva uplatnil v celém soudním systému, tedy v soustavě obecných soudů, neboť úkol ochrany ústavnosti se vztahuje na celou justici.

Dovolací důvody jsou taxativně stanovené zákonem, a proto by mělo být dovolateli jasné, zda je možné dovolání uplatnit. ÚS ve svém usnesení zastává názor, že pokud osoba podala námitku u NS, jejíž podstatou je porušení ústavního práva, je tato námitka rovněž dovolacím důvodem, která spočívá v nesprávném posouzení věci ze strany obecných soudů. Tento názor se opírá o zásadu sdílené ochrany ústavních práv a svobod.

Výjimku představují pouze námitky, které mají k dispozici jiné právní prostředky ochrany, například žaloba pro zmatečnost. Účastník řízení musí vytknout porušení ústavního práva už v soustavě obecných soudů a pokud neuspěje, může podat ústavní stížnost. Jestliže by stěžovatel namítl porušení ústavního práva až v ústavní stížnosti, nikoliv předtím, došlo by k odmítnutí stížnosti pro nepřípustnost.¹¹⁵

Porušení ústavního práva je možné chápat jako důvod, pro který se procesní prostředek podává a vzhledem k tomu, že ochrana ústavnosti je úkolem celé justice, bude toto porušení chápáno jako přípustný důvod pro podání a nemůže být ze strany soudů odmítnuto.

¹¹⁴ usnesení Ústavního soudu ze dne 8. listopadu 2018, sp. zn. II. ÚS 3506/18

¹¹⁵ usnesení Ústavního soudu ze dne 28. března 2013, sp. zn. IV. ÚS 772/13, body 7 a 11

V případě porušení ústavního práva je úkolem stěžovatele tento zásah konkrétně vymezit, určit jeho rozsah, a především efektivně uplatnit námitku porušení ústavního práva před všemi soudy, aby měly možnost se s tímto zásahem vypořádat. Nicméně pokud stěžovatel nebude s rozhodnutími obecných soudů spokojen, může se domáhat svého práva formou ústavní stížnosti a tím bude splněna podmínka subsidiarity.

V podané ústavní stížnosti se stěžovatelé domáhali zrušení rozhodnutí městského soudu, kterým mělo dojít k porušením ústavního práva vlastnit majetek a práva na spravedlivý proces. Podstatou sporu vedeným mezi stěžovateli jako žalovanými a advokátem jako žalobcem je úhrada odměny za právní služby, které byly sjednány smluvně. Soud prvního stupně se s argumenty stěžovatelů neztotožnil a situaci vyhodnotil tak, že byla uzavřena ústní smlouva. Proti rozhodnutí městského soudu bylo podáno odvolání, které obvodní soud zamítl. Po neúspěšném odvolání následovalo podání dovolání a zároveň i ústavní stížnosti.

Ještě před tím, než začne ÚS věc meritorně zkoumat, zjišťuje, zda byly splněny podmínky dle ZÚS. V tomto zákoně je zdůrazněno, že dle § 75 odst. 1 ZÚS mají stěžovatelé povinnost nejprve podat dovolání, a to i v případě, kdy dovolání není přípustné. Kromě toho jde zde návod pro neúspěšné účastníky řízení, kteří se chtějí dostat k ÚS. Účastník musí podat dovolání bez ohledu na povahu podaných námitek. ÚS ve vztahu dovolání k ústavní stížnosti zdůraznil nezbytnost v dovolání namítnout porušení ústavně garantovaných práv a řádně vymezit, v čem spatřuje přípustnost dovolání. ÚS zjistil, že bylo současně podáno dovolání a ústavní stížnost a vzhledem k tomu, že stěžovatelé vymezili porušení ústavního práva až ve stížnosti, tak tuto stížnost zamítl pro nepřípustnost.¹¹⁶

Ze zmíněného usnesení je zřejmý úkol justice chránit ústavní práva a svobody. Ztotožňuji se s tímto principem sdílené ochrany, neboť podstatou řádné a spravedlivé soudní moci je ochrana základních práv, které tvoří podstatu demokratického právního státu.

Následující usnesení ÚS pojednává o řádném uplatnění procesního prostředku brojícího proti porušení ústavního práva. Stěžovatelka se v ústavní stížnosti domáhala zrušení rozhodnutí Městského soudu v Praze, na jehož základě mělo být porušeno právo na spravedlivý proces. Toto porušení ústavního práva mělo vzniknout zrušením usnesení Obvodního soudu, který stěžovatelce přiznal osvobození od soudních poplatků. Městský soud toto rozhodnutí zrušil a zamítl její žádost o osvobození od soudních poplatků.

¹¹⁶ usnesení Ústavního soudu ze dne 15. listopadu 2018, sp. zn. II. ÚS 3047/18, body 1-12

Stěžovatelka se proti rozhodnutí odvolacího soudu obrátila na NS, jež dovolání posoudil jako nepřipustné, avšak v ústavní stížnosti rozhodnutí NS nenapadla.

ÚS podanou ústavní stížnost zhodnotil dle ZÚS, konkrétně § 75 tak, že stěžovatelka sice formálně dovolání jako procesní prostředek k ochraně práv uplatnila, avšak neučinila tak řádným a procesním způsobem. Nedošlo k napadení dovolání, a tedy zde nebylo vyjádřeno porušení ústavního práva. Stížnost byla zamítnuta pro nepřipustnost. V tomto případě nedošlo k splnění zásady subsidiarity projevující se v efektivním uplatnění procesního prostředku.¹¹⁷

Dle mého názoru je spravedlivé, že pokud stěžovatel opomene napadnout dovolání v ústavní stížnosti, lze stížnost odmítnout. Dovolání představuje procesní prostředek stojící na vrcholu opravných prostředků a zároveň má významný vztah k ústavní stížnosti, neboť rozhodnutí NS může zrušit pouze ÚS.

Povinností uvést v dovolání porušení ústavního práva se zabýval ÚS ve svém stanovisku. Zdůraznil, že pokud dovolatel argumentuje v dovolání porušením ústavního práva, je tím naplněn dovolací důvod a pokud dovolatel u NS neuspěje, může se obrátit na ÚS. V daném případě bude splněna podmínka subsidiarity ústavní stížnosti a ÚS se bude stížností zabývat, pokud ovšem nebude stížnost trpět jinými vadami.

Ze stanoviska vyplývá, že dovolatel není povinen konkretizovat přípustnost dovolání, jestliže podání dovolání argumentuje porušením ústavního práva. Dovolací důvod je rovněž naplněn, pokud dovolatel namítne protiústavnost postupu či právních závěrů odvolacích soudů.

Požadavek subsidiarity ústavní stížnosti ÚS komentuje tak, že pokud se účastník řízení před obecnými soudy chce takzvaně dostat k ÚS, musí už v průběhu těchto řízení namítnout dané porušení ústavního práva.¹¹⁸

Z daného stanoviska vyplývá, že ÚS poskytuje osobám, tedy účastníkům řízení či jejich právním zástupcům návod, jak postupovat v případě podání ústavní stížnosti a zároveň dle mého názoru chce zdůraznit minimalizaci zásahu do soustavy obecných soudů. ÚS rovněž připomíná, že ochrana ústavních práv je úkolem celé justice.

¹¹⁷ usnesení Ústavního soudu ze dne 14. října 2016, sp. zn. II. ÚS 2380/16, body 1-6

¹¹⁸ stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 14. prosince 2017, sp. zn. Pl. ÚS 45/16

Závěr

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo vyjádřit vztah dovolání k ústavní stížnosti na konkrétních soudních rozhodnutích ÚS, především jsem se snažil popsat, jak při podání ústavní stížnosti postupovat.

První kapitola byla zaměřena na význam ústavní stížnosti, její vztah k ostatním procesním prostředkům, především k dovolání, a dále možnosti jejího uplatnění. Rovněž byly uvedeny okruhy osob podávajících stížnost a jejich povinnosti. Podstatná část se vztahovala k subsidiaritě stížnosti a jejího praktického významu při rozhodování o dané stížnosti.

Výsledkem této činnosti bylo uvedení kritérií nutných pro úspěšné podání stížnosti a rovněž uvedení konkrétních soudních rozhodnutí. Zde jsem se zaměřil na to, jak se zásada subsidiarity projevuje v rozhodovací činnosti ÚS. V rozhodnutích ÚS se jasně projevuje jeho postavení v soudní moci, avšak dle mého názoru si mnoho stěžovatelů neuvědomuje poslání tohoto garanta ústavních práv, a proto dochází k odmítnutí jejich ústavních stížností. Osobně považuji ústavní stížnost za jeden z nejdůležitějších procesních prostředků, který představuje tzv. poslední naději v rámci porušení ústavního práva.

Druhá kapitola pojednávala o dovolání. Jejím cílem bylo vyjasnit situace, ve kterých je dovolání přípustné či nepřípustné. Část této kapitoly obsahovala lhůty spojené s dovoláním. Tyto lhůty jsem rozdělil podle kategorií a snažil jsem se ukázat praktický dopad nedodržení těchto lhůt. Nezbytná část se vztahovala k osobám podávajícím dovolání, jejich rozdělení a povinnostem, jež je nezbytné splnit, aby bylo dovolání možné úspěšně podat. Závěrečná část se týkala obsahové stránky dovolání, především dovolacího důvodu.

Správné vyhodnocení přípustnosti dovolání zpracovatelem bylo hlavní snahou druhé kapitoly. Zabýval jsem se právní otázkou, jak NS dané dovolání vyhodnocuje a především, jak o něm rozhoduje. Následně jsem se věnoval rozhodování ÚS o odmítnutém dovolání a snažil jsem se vyjasnit vztah a význam obou orgánů soudní moci v dané záležitosti. Úkolem ÚS bývá také rozhodování o tom, zda NS nerozhodl protiústavně o podaném dovolání. ÚS se místo porušování ústavních práv a svobod stěžovatelů zaobírá odmítnutým dovoláním.

Třetí část bakalářské práce pojednává o náležitostech spojených s petitem stížnosti, principu subsidiarity při rozhodování a o důvodech nepřipustnosti ústavní stížnosti. V této části jsem se zaměřil zejména na podstatu, význam a náležitosti ústavní stížnosti a rovněž důvody její nepřipustnosti. Závěrem jsou judikáty zaměřené na nepřipustnost.

Výsledkem výzkumné otázky vztahující se k subsidiaritě bylo uvedení časového horizontu podání ústavní stížnosti a toho, jaké konkrétní kroky musí účastník uskutečnit, aby bylo možné dostat se k ÚS. Podle mého názoru je princip subsidiarity rozhodující z hlediska odděleného postavení ÚS od soustavy obecných soudů. Jeho porušení by mělo vliv na celou moc soudní.

Závěrečná kapitola se zabývala konkrétními příklady povinnosti uvést porušení ústavního práva v celé soudní soustavě, nikoliv pouze v ústavní stížnosti. Cílem bylo nastínit, jak se má osoba úspěšně dostat k ÚS a vysvětlit, proč ÚS stížnosti odmítá z důvodu neuvedení porušení tohoto práva v soustavě obecných soudů. Nebylo opomenuto ani ústavní právo na přístup k soudu a princip subsidiarity z hlediska soudních rozhodnutí ÚS.

Hlavním cílem čtvrté kapitoly bylo vytvoření určitého návodu na sepsání ústavní stížnosti, kde jsem se snažil uvést nejdůležitější úskalí a rozebrat jednotlivé kroky vedoucí k úspěšnému podání stížnosti. Domnívám se, že důvodem, proč je 95 % stížností odmítnuto, je skutečnost, že stěžovatel není schopen konkrétně vymezit zásah do svých ústavně zaručených práv, a především efektivně neuplatní své právo s celé soudní soustavě.

V této části jsem položil výzkumnou otázku zabývající se vlivem soudních principů na rozhodovací činnost ÚS, což znamená, jak se splnění či nerespektování těchto zásad promítne na rozhodnutí ÚS. Na konkrétních soudních rozhodnutích jsem ukázal nezbytnost těchto principů v řízení před ÚS. Především byla zdůrazněna zásada subsidiarity, která je dle mého názoru hlavním ochranným systémem před zásahem do činnosti obecných soudů.

Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

BARTOŇ, Michal a kol. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. 607 s.

DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář 2*. Praha: WoltersKluwer, a. s., 2009. 1235-1986 s.

FILIP, Jan. *Ústavní právo: učební text pro bakalářské studium*. 4. aktualizované a doplněné v vydání. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. 168 s.

FOREJTOVÁ, Monika a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014. 232 s.

GÖTTINGER, Vlastimil. *Ročenka Ústavního soudu*. Praha: ASTRON studio CZ, a. s., 2017. 102 s.

KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 5. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2016. 810 s.

KOSAŘ, David a kol. *Ústavní právo CASEBOOK*, Praha: WoltersKluwer, a. s., 2014, 635 s.

SEKVAR, Ondřej. *Dovolání*. Praha: ORAC, s. r. o., 2004. 119 s.

ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. 4. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. 296 s.

ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Ústavní stížnost*. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Linde, a. s., 2005. 360 s.

SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 2*. aktualizované vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. 1601 s.

Judikatura:

usnesení Ústavního soudu ze dne 29. ledna 2019, sp. zn. Pl. ÚS 224/19

usnesení Ústavního soudu ze dne 15. ledna 2019, sp. zn. Pl. ÚS 4340/18. body 6-8

usnesení Ústavního soudu ze dne 9. ledna 2019, sp. zn. Pl. ÚS 4348/18

nález Ústavního soudu ze dne 27. listopadu 2018, sp. zn. Pl. ÚS 1967/18

usnesení Ústavního soudu ze dne 15. listopadu 2018, sp. zn. II. ÚS 3047/18

usnesení Ústavního soudu ze dne 8. listopadu 2018, sp. zn. II. ÚS 3506/18

nález Ústavního soudu ze dne 27. února 2018, sp. zn. Pl. ÚS 233/17

stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 14. prosince 2017, sp. zn. Pl. ÚS 45/16

usnesení Ústavního soudu ze dne 14. října 2016, sp. zn. II. ÚS 2380/16

usnesení Ústavního soudu ze dne 8. září 2015, sp. zn. II. ÚS 941/15

stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. března 2014, sp. zn. Pl. ÚS 38/14

usnesení Ústavního soudu ze dne 7. ledna 2014, sp. zn. I. ÚS 3465/13

usnesení Ústavního soudu ze dne 28. března 2013, sp. zn. III. ÚS 772/13, body 6-9

usnesení Ústavního soudu ze dne 28. března 2013, sp. zn. IV. ÚS 772/13

usnesení Ústavního soudu ze dne 14. února 2011, sp. zn. III. US 3394/10

usnesení Ústavního soudu ze dne 1. září 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/09

usnesení Ústavního soudu ze dne 3. dubna 2009, sp. zn. IV. ÚS 2891/08

usnesení Ústavního soudu ze dne 28. února 2008, sp. zn. III. ÚS 3242/07

usnesení Ústavního soudu ze dne 5. září 2007, sp. zn. II. ÚS 2126/07

nález Ústavního soudu ze dne 5. září 2006, sp. zn. II. ÚS 669/05

nález Ústavního soudu ze dne 12. ledna 2005, sp. zn. III. ÚS 441/04

usnesení Ústavního soudu ze dne 10. září 2002, sp. zn. I. ÚS 270/02

nález Ústavního soudu ze dne 13. července 2000, sp. zn. III. ÚS 117/2000

usnesení Ústavního soudu ze dne 7. srpna 1996, sp. zn. III. ÚS 435/97

Internetové zdroje:

AKTUALNE.CZ. *Ústavní soud* [online]. aktualne.cz, 5. srpna 2008. Dostupné na <<https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/ustavni-soud/r~i:wiki:916/>>.

JANOŠEK, Roman. *Ústavní stížnost fyzické osoby* [online]. otazkynapravnika.eu.cz, 12. července 2016. Dostupné na <<https://www.otazkanapravnika.eu/pravni-blog/ustavni-stiznost-fyzicke-osoby>>.

LICHOVNÍK, Tomáš. *Aktuální rozhodování Ústavního soudu* [online]. pravni prostor.cz, 21. července 2017. Dostupné na <<https://www.pravni prostor.cz/clanky/ustavni-pravo/aktualni-rozhodovani-ustavniho-soudu>>.

NEMRAVOVÁ, Olga. *Úprava dovolání dle o.s.ř. účinná od 1. 1. 2013* [online]. epravo.cz, 28. února 2013. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/uprava-dovolani-dle-osr-ucinna-od-11201389531.html>>.

NSOUD.CZ. *Dovolání v trestních věcech* [online]. nsoud.cz. Dostupné na <http://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Dovolani vtrestnichvecech?Open&area=Rozhodovac%C3%AD%20činnost&grp=Dovolán%C3%AD%20v%20trestn%C3%ADch%20věcech&lng=>>.

SEDLÁČKOVÁ, Miroslava. *Ústavní soud se vyjádřil k zákonným náležitostem dovolání* [online]. usoud.cz, 30. března 2017. Dostupné na <<https://www.usoud.cz/aktualne/ustavni-soud-se-vyjadril-k-zakonnymnalezitim-dovolani/>>.

ŠIMÍČEK, Vojtěch. *Vztah dovolání a ústavní stížnosti včera, dnes a zítra* [online]. bulletin-advokacie.cz, 22. září 2016. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/vztah-dovolani-a-ustavni-stiznosti-vcera-dnes-a-zitra?browser=mobi>>.

UHLÍŘ, David. *Jak psát ústavní stížnosti* [online]. epravo.cz, 15. října 2015. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/efocus/jak-psat-ustavni-stiznosti-99300.html5>>.

USOUD.CZ. *Průvodce řízením o ústavní stížnosti* [online]. Usoud.cz, 1. ledna 2013. Dostupné na <<https://www.usoud.cz/kdo-muze-podat-ustavni-stiznost/>>.

VLČKOVÁ, Veronika. *Lhůta k podání a doplnění dovolání* [online]. bulletin-advokacie.cz, 6. května 2016. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/lhuty-k-podani-a-doplneni-dovolani?browser=mobi>>.

Zákonná úprava:

aktuální znění: zákon č. 182/1993 Sb., zákon o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

aktuální znění: zákon č. 1/1993 Sb., ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

aktuální znění: zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

aktuální znění: zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízení soudních, ve znění pozdějších předpisů

Abstrakt:

Bakalářská práce se zabývá vztahem dovolání k ústavní stížnosti, který je v soudnictví důležitý při domáhání se spravedlnosti a ochrany základních práv a svobod. Nejdříve objasním institut ústavní stížnosti s cílem vymezit subsidiaritu ústavní stížnosti vzhledem k ostatním procesním prostředkům, hlavně k dovolání. Dále budu zkoumat dovolání a zaměřím se především na jeho význam v rámci soustavy opravných prostředků a podmínky jeho přípustnosti. Poté bude mým cílem zodpovědět výzkumnou otázku, která se vztahuje k judikatuře Ústavního soudu, a to jaké jsou požadavky na zákonnost dovolání a jeho řádné projednání ve vztahu k přípustnosti ústavní stížnosti. Závěrečnou a podstatnou částí práce budou nálezy a usnesení Ústavního soudu, kde budu mapovat vzájemný vztah ústavní stížnosti a dovolání, zejména z hlediska požadavku vyčerpání opravných prostředků.

Klíčová slova

ústavní stížnost, dovolání, přípustnost, nepřípustnost, subsidiarita a ústavní práva

Abstract:

The bachelor's thesis is devoted to relationship of the appeal to the constitutional complaint, which is important in the justice to claim equity and to protect fundamental law and rights. At the earliest I will clarify the institute of constitutional complaint with the aim to define the subsidiarity of the constitutional complaint regard to other remedies, especially to the appeal. Next, I will examine the appeal and I will primarily focus on its importance within the remedies system and the conditions of its admissibility. After that my aim will be answer a research question that is relating to the case law of the Constitutional Court, in this place I will examine the requirement for the legality of the appeal and its orderly hearing in relation to the admissibility of the constitutional complaint. The final and essential part of the thesis will be findings and resolutions of the Constitutional Court, where I will map the relationship between the constitutional complaint and the appeal, especially in terms of the requirement of exhaustion of remedies.

Keywords

Constitutional complaint, appeal, permissibility, inadmissibility, supportability and constitutional rights.